

İKTA DERGİSİ

İnsan Kitap ve Toplum Araştırmaları

Yıl: 2 • Sayı: 9 • Temmuz 2026

*Bir Resim ve
Düşündürdükleri / 1*

Başlarken / 3

*Terminaller ve Yeni Ufuklar
(Umuda Açılan Yolculuklar)
ALİ KÜÇÜKDAĞLI / 4*

*Umre Tecrübem-2
SABAHATTİN TURAN / 6*

İnsan Kitap ve Topluma Dair Güzel Sözler / 9

*Hayallerimdeki Köy
MELİHA BOZTEPE / 10*

*Sancı
ZİŞAN SAĞLAM ORHAN (GÜŞTA) / 11*

*Kendi Yazısı / Kendi Dünyası ile
Kadın Yazarlarımız-2 / 12*

*Kabuk mu? Ceviz mi?
AHMET SANDAL / 15*

*Astroturfing Operasyonları ve
Arkasındaki Gizli Güçler
ALPER ESKİKILIÇ / 17*

İnsan Kitap ve Topluma Dair Veciz Sözler / 19

*Bir Tanıtım:
Kahramanmaraş'lı Murat Ardıç / 20*

*Sıfır Atık ve Umudun Enerjisi:
Gazze En Büyük Örneği
MERVE ALTUNYILDIZ / 22*

Edebiyat Bulmaca / 24

*Şair Ölümü
ARAFAT ARIK / 26*

*TARİH SOHBETLERİ
İki Cinayetin Düşündürdükleri
(Mahmud Şevket Paşa ve
Resneli Niyazi Olayları)-I
OSMAN ŞAHİN / 27*

*Tarımın Geleceği / Geleceğin Tarımı
ALİ ŞAHİN / 30*

*Hayatın İçinden Trajikomik Kesitler
Poğaça
İSA DEMİREL / 32*

*Derneğimizin Kermes ve
Paneline Yoğun İlgi / 34*

Panel ve Kermesimizde Fotoğraf Kareleri / 36

*Adaletin Gölgesinde Sessiz Bir Boşluk
YUSUF ÇELİK / 41*

*Küçükbaşın Sessiz Gücü:
Anadolu'nun Görünmeyen Zenginliği
GÖKHAN SEVİNÇ / 43*

*Çiğdem Gezdirmesi
HÜRDOĞAN AYDOĞDU / 45*

*Sosyal Medya
AYHAN AYGÖRDÜ / 47*

Güller İçinde-Günler İçinde / 48

📍 **Güre Cumhuriyet Mahallesi, Orman Kampı Caddesi, No: 2 Edremit/BALIKESİR**

☎ **0 266 384 60 60**

📷 **adriatermal**

📘 **adriahotel**

adrina
termal hotel

health & spa

Bir Resim ve Düşündürdükleri

İnsanlar ikiye ayrılır. Birincisi: Görenler. İkinci: Bakanlar. Tabi, “bakanlar” kelimesinden, herhangi bir Ülkedeki yönetim mevkiindeki, hükümetteki üst yöneticiler anlaşılmasın. Bakanlar dediğimizde, “hayata boş boş bakanlar” anlaşılmalıdır. Görenler dediğimizde, “hayata dolu dolu bakanlar ve baktığında görenler” anlaşılmalıdır.

Şimdi buradan gelelim resmimizde.

Ceviz, içindeki ile cevizdir. Cevizin kabuğu ceviz değildir. O kabuktur. Dünya, içindeki ile Dünya’dır ve Dünya’nın kendisi esasında boştur. Dünya’yı anlamlı kılan içindekilerdir. O da insandır. Yani Dünya, başlı başına bir değer ifade etmez. İçinde insan olmasaydı, Dünya “beş para etmezdi.” Cevizin içi olmasaydı, “cevizin kabuğu beş para etmezdi.” Müslüman cevizin kabuğuna razı olmaz. Bunu demekle şunu kastediyorum: Müslüman şekilde kalmaz ve öze talip olur. Bunun için de cevizin kabuğunu kırmak gerekir.

Cevizin kabuğunu kırmadan nasıl yiyeceksin ki cevizi. Kırmak gerekir cevizi. Ha, bazıları var ki bu Dünya’da “cevizin kabuğunu yalıyor.” Bu da ayrı bir acayip bir haldir. Hayatı şekilden ibaret sananlar ve cevizin kabuğundan başka şey bilmeyenler, cevizin kabuğunu yalayıp dururlar. “İslam’ın Dünya görüşünden habersizler ile cevizin içindekinden habersizlerin ne farkı var?”

“İslam’ın Dünya’daki insanların huzuru ve güveni için önerdiği sistemi kabul etmeyenler ile cevizin kabuğunu yalayanların ne farkı var?” (Bu hususu daha geniş işleyen yazım, Dergimizin ileriki sayfalarında mevcuttur.)

Bu noktayı böylece belirttikten sonra, bu “ceviz ve kabuk” teşbihinde asıl söylemek istediğimiz, “öze inmek, şekilden kurtulmak, esasa kavuşmak, asıl olanı anlamak ve sırlara vakıf olmaktır.” Bunun için çok da fazla bir şey yapmanıza gerek yok. Aklınızı kullanın ve tefekkür edin, yeter.

Kur’an-ı Kerim’de kaç yerde akıl ve izan ile, tefekkür ile, bilmek ile ilgili uyarı ve dikkat çekme var? Hiç düşündünüz mü? Allah (cc) bize Kur’an-ı Kerim’de öyle örnekler ve öyle misaller veriyor ki, hepsi de akıl ve bilmekle ilgilidir. Ben size yalnızca şunu öneriyorum: Artık bazı şeyleri öğrenmek çok kolay. Google’a yazın Kur’an’da kaç yerde akıl, ilim, bilmek, tefekkür etmek ve gerçekleri öğrenmek ve anlamak ile ayet var? Sorması benden öğrenmesi sizden.

Sözümü şimdilik bir ayet-i kerimenin meali ile bitiriyorum: “De ki: “Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu!” Doğrusu ancak akıl izan sahipleri bunu anlar.” (Zümer Suresi, 9)

Vesselam.

İNSAN KİTAP VE TOPLUM ARAŞTIRMALARI (İKTA) DERGİSİ

“İnsan, İlim, İrfan, Kitap, Kültür, Eğitim ve Toplum”

İnsan Kitap ve Toplum Araştırmaları Derneği adına

İmtiyaz Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Ahmet SANDAL

Başyazar

Ali KÜÇÜKDAĞLI

Yıl: 2

Sayı: 9

Abone Bilgileri

Dergimize abone olmak isteyenlerin, 1 yıllık abonelik ücretini aşağıda belirtilen IBAN numarasına peşin olarak yatırmaları gerekmektedir.

Abone Bedeli

Aylık: 100 TL

Yıllık: 1.200 TL

Banka Hesap Bilgileri

Banka: Türkiye Emlak Katılım Bankası

Şube: Kızılay Şubesi

IBAN: TR93 0021 1000 0008 1440 1000 01

Açıklama: Ad Soyad – Dergi Aboneliği

İdare Yeri

Eti Mah. Toros Sok. No:1/7

Çankaya/Ankara

Tasarım ve Baskı

ARCS Matbaa Sertifika No: 49427

Zübeyde Hanım Mah. Sebze Bahçeleri Cad. No: 74/101

İskitler /ANKARA

Basım Tarihi: Temmuz 2026

ISSN: 3108-5512

E- Posta: insankitaptoplum@gmail.com

“Bu dergideki yazıların idari ve yasal sorumlulukları yazarlarına aittir.”

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Ahmet SANDAL

BASLAARKEN

Maşallah, Dergimizin 9. sayısı da artık elinizde. Ne çabuk da geldi geçti bu dokuz ay. Evet, Dergimizin elinizde bulunan 9. sayısının da çıkmasını nasip eyleyen Cenab-ı Hakka (cc), hamd-ü sena olsun. Yüce Rabbimizi (cc) bize en şümüllü ve en güzel bir şekilde tanıtan Sevgili Peygamberimiz Hazreti Muhammed'e (asm) salat ve selam olsun.

Dergimizin bu sayısında neler bulunduğunu ve hangi yazı ve şiirler olduğunu bakıp anlayacaksınız. Ben yine bu hususlara girmiyorum. Çünkü Dergimiz elinizde, okumak da artık size düşer.

Ben bu sayıya özel olarak neler söyleyebilirim? 06/06/2026 tarihli Kermes ve Panelimizden bahsedebilirim.

Kısa adı İKTA-DER olan İnsan, Kitap ve Toplum Araştırmaları Derneğimizce, Ankara'da kurulu Kahramanmaraş Kültür Derneği binasında 06/06/2026 tarihinde saat 12:00-21:00 arasında dokuz saat süren iki etkinlikte önce üniversite öğrencileri yararına Kermes ve ardından da “İletişim/sizlik Çağında Aile ve Gençlik” konulu bir Panel düzenledik.

Elhamdülillah. Hem Kermese ve hem de Panele ilgi büyüktü. Bu iki etkinlik de İKTA-DER'in kuruluşunun birinci yılı anısına tertip edildi. Saat 12:00 ile 18:00 arasındaki Kermeste özellikle Kahramanmaraş yöresel ürünleri, kırmızı pul biber, çörek, dondurma, tarhana olmak üzere, Adıyaman çiğ köfte, Gaziantep baklava ve benzeri ürünler satıldı. Bu ürünlerin satışından elde edilen gelirler, üniversite öğrencilerine bağışlandı.

Aynı akşam saat 18:00'de başlayan Panel 3 saat sürdü. Eğitimci ve İlahiyatçı Ali Küçükdağlı panelin yöneticiliğini üstlenirken, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi İletişim Fakültesi Kurucu Dekanı Prof. Dr. Enderhan Karakoç, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Eski Dekanı Prof. Dr. Selahaddin Öğülmüş, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Eski Dekanı Prof. Dr. İsmail Hakkı Ünal, Şair- Yazar Nuray Alper konuyla ilgili sunumlar gerçekleştirdi.

Açılış konuşmasında İnsan, Kitap ve Toplum Araştırmaları Derneği (İKTA-DER) Başkanı olarak birkaç hususa ben de işaret ettim. Tabi asıl ve önemli hususları panelistler, yani konunun uzmanları anlattı ve açıkladı. Bu husustaki özet bilgileri Dergimizin bu sayısında, ileriki sayfalarda bulacaksınız.

Bu panel ile ilgili yani “İletişim/sizlik Çağında Aile ve Gençlik” hususundaki ayrıntılı bilgileri, konunun uzmanlarınca Dergimize tevdi edilen ayrıntılı noktaları ve açıklamaları Dergimizin gelecek sayılarında bulacaksınız. Bu sayıda çok fazla yer kaplamasın ve aynı konuyu daha fazla işlemeyelim diye “iletişim/sizlik” meselesine Dergimizin gelecek nüshalarında da dikkat çekeceğiz.

Gerçekten de bu çağın en önemli sorunu, “iletişim/sizlik.” Siyasal Bilgiler Fakültesinde okurken bir Hocamızın şu sözünü hep hatırlarım: “Bu çağ gürültü çağı. Teknoloji geliştikçe gürültü de artıyor” derdi. Ben de benzer bir tespitte bulunuyorum: “Bu çağ dijitalleşme çağı. Dijital teknoloji geliştikçe iletişimsizlik de artıyor.” Evet, başlangıçta bu kadar söz yeterli.

Evet, Dergimizin bu sayısında birbirinden özel ve birbirinden güzel yazı ve şiirler mevcuttur. Bu yazı ve şiirlerle sizleri baş başa bırakıyorum. İyi okumalar. Sağlıkla kalın, inşallah.

GÖNÜL ÇEŞMESİ

*Ufuklar
uluklar)*

Merhabalar Kıymetli Dostlarım

Sizleri Allah'ın (cc) selamı ile selamlıyorum.

Bu yazımı, sizlerle "nostaljik olduğu kadar, romantizm kokan" bir konu ile ilgili sohbet etmek üzere kaleme aldım.

Sohbetimizin ana teması, yazımızın başlığında da okuduğunuz gibi bir mekanın anlatımı olacaktır. **TERMİNALLER**

Öncelikle, terminal kelimesinin sözlük anlamını açıklayalım. İsterseniz Terminal = "Son nokta" veya "uç" demektir. Ancak bu kelime kullanıldığı sektöre göre, otobüs/uçak garı, bilgisayar komut ekranı veya hasatlık evresi gibi, farklı anlamlara gelmektedir. Pek tabidir ki, bizim bahsettiğimiz anlamı "şehirlerarası otobüs garı" olarak öne çıkmaktadır.

Şimdi sizlere, bu empatik ve nostaljik mekanların yaşantımızdaki yeri ve önemine binaen hem duygusal hem de düşündürücü deneyimlerimi aktarmak istiyorum. Böylece, sizlerin de anılarını tazeleyerek durum değerlendirmenize yardımcı olacağımı düşünüyorum.

Biliyorsunuz ki; daha önceki yazılarımdan birinde, babamın mesleği dolayısıyla hayata "otogar" da ticari faaliyetle başladığını belirtmiştim. Onun için bu mekanların bendenizin yaşamı boyunca hem zihni, hem de yüreğinde ayrı bir anlamı ve önemi olmuştur. Bir taraftan işimiz gereği otobüsleri sevk eden, sevk ederken yaşananları dışarıdan gözlemleyen, öte yandan yaşayacaklarını umutla bekleyen biri olarak farklı duygular içinde çalkalanmışımdır.

Neydi peki, bu farklı duyguların temelinde yatan gerçek? Ne ifade ediyordu, bu mekanda yaşananlar?

Öncelikli olarak gözlemlenen şey, tabi ki ayrılıkların başlangıcı idi aslında. Sevdiklerinden ayrılmanın hüznüleri yaşanırdı buralarda. Boş gözlerle izlerdim. Hatta abartılı gelirdi çoğu zaman. Niye ağlardı ki insanlar? Gidenler yaşamlarına (uzakta da olsa) farklı diyarlarda devam edecekler, kalanlar ise kendi dünyalarına döneceklerdi. Sevginin ayrılığa tahammül edemediğini daha sonra anladım.

Bir başka boyutuyla değerlendirdiğimiz zaman, gelenlerin ve karşılayanların durumuyla ilgili anılarımız tazeleniyor. Aynı zamanda kavuşma ortamlarıydı terminaller. Hasretlerin sona erdiği, sevgilerin coşkuyla paylaşıldığı yerler. Bunları da uzaktan bakarak hissetmişimdir hep.

Bütün bunları, hem uzaktan seyrederek, hem de görevimi yaparken şöyle düşünürdüm; Bir gün gelecek "sevk ettiğim otobüslerden birine binerek" ben de gidecektim. Ümitlerim ve ideallerim uğruna yolculuğa çıkacaktım.

Ve bir gün geldi, düşündüklerim gerçek oldu." Kahramanmaraş şehirlerarası Otogarı'ndan Ankara otobüsüne binerek memleketimden ayrıldım. Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesini kazanmıştım. Yepyeni bir yaşama doğru yol alıyordum. "Umuda yolculuk" başlamıştı. Bir yandan öğrenim düzeyimi daha yukarı taşımanın sevinci, öte yandan ailemden ve sevdiklerimden ayrılmanın hüznü. Karmaşık duygular içinde ayrıldık terminalden. Ve önümüze dizildi yollar, kıvrım kıvrım uzayan yollar. Gecenin karanlığı çöktü yüreğime. Sadece umutlar aydınlatıyordu ufku.

Aradan yıllar geçti. Yaklaşık elli yıldır, Ankara'dayım. Ancak ne zaman şehirlerarası yolculuğa çıkmak için terminale gitsem, hep anılarım canlanır gözlerimde. Şimdi artık o duygular yaşıyor mu? Bilmiyorum ama, ben hiçbir zaman kaybetmedim duygularımı. Anılar ve özlemler, hep aziz ve kutsal olarak yerlerini korumuşlardır yüreğimde. Anne ve Babayı yıllar önce ahiret yurduna göndersek de, depremde sonra çocukluğumuzda yaşadığımız ortamlar yıkılmış olsa da hala anılar canlıdır duygu dünyamızda. Onun için, vuslatların ve ayrılıkların, sevinçlerin ve hüznün aynı anda yaşandığı terminallerin ayrı bir yeri vardır yüreğimizde ve zihnimizde.

Terminaller, yollar ve yolculuklar demektir.

Faruk Nafiz ÇAMLİBEL'in hanlar için kastettiğini, bendeniz terminallere uyarlıyorum.

“ Ne zaman yolda bir hana rastlasam irkilirim

Çünkü sizde gizlenen dertleri ben bilirim”

Son olarak, bir anımı paylaşarak izninizi istirham edeceğim.

1974 yılının Temmuz ayı idi. “ Kuzey Kıbrıs Barış Harekatı” gerçekleşmişti. Otogarda olduğum için pek çok olaya şahit oldum. Otobüslerimiz, Erzurumdan - Karstan, Mersin'e asker taşıyorlardı. Bu nedenle, gelenlerden - gidenlerden neler duyduk neler gördük neler. Hele birisi var ki hala unutamıyorum.

Peronların önünden hareket etmek için bekleyen “asker taşıyan” otobüse binmek üzere “sefer görev emri çıkmış” bir damat geldi, gelin alayı ile birlikte. Annesi delikanlıya şöyle sesleniyordu. “Git şehit ol. Yoksa sana sütümü helal etmem.” Eşi olacak olan telli duvaklı gelin hanım ise, şu müjde ile uğurladı onu; “Git şehit ol. Dünya - ahiret karınım senin” Ne ağlamak var, ne de hüznünden bir eser. Davul-zurna ile yolcu ettiler. İşte biz, böyle bir milletiz.

Kalın sağlıcakla... Allah'a emanet olunuz.

YOLLAR

Yollar uzun, yollar ince.

Herkes gider kaderince.

Vuslata karar verince.

Beni derde koyan yollar.

Hayaller hep düşer suya.

Gurbet hüznü duya duya.

Sılasız garip yolcuya.

Gam verip uzayan yollar.

Aşkın şarabın içerim.

Dağları aşar geçerim.

Yâre gideni seçerim.

Sevda'ya bağlayan yollar.

Ağustos 2022

Sabahattin TURAN

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Uzmanı, Araştırmacı Yazar.

Umre Tecrübem-2 “Medine”

İnsan Orada Sadece Ziyaret Etmiyor, Kendisiyle Karşılaşıyor

Umre yolculuğum aslında 04 Nisan 2026 tarihinde Ankara'dan uçağa bindiğim gün başlamadı. Şimdi geriye dönüp baktığımda, bu yolculuğun en az bir hafta önce içimde başladığını fark ediyorum. Çünkü insan kutsal şehirlere bedeninden önce zihniyle, hatta kalbiyle gidiyor.

Gitmeden önceki son günlerde üzerimde tuhaf bir hâl vardı. Günlük hayatın içindeydim; insanlarla konuşuyor, işlerimi yapıyor, sıradan cümleler kuruyordum ama zihnimin bir tarafı sürekli Medine'ye akıyordu. Gece olunca Mescid-i Nebevî videoları izliyor, Ravza'nın görüntülerine uzun süre bakıyor, Efendimiz'e (S.A.V.) nasıl selam vereceğimi düşünüyordum. Fakat işin ilginç tarafı şuydu: Heyecanım arttıkça konuşacak sözlerim azalıyor gibiydi.

Sanırım insan gerçekten büyük bir hakikate yaklaşıncı gösterişli cümleler anlamsızlaşıyor.

O günlerde içimde hem çocukça bir sevinç hem de açıklaması zor bir mahcubiyet vardı.

Çünkü Medine'ye gitmek yalnızca kutsal bir şehri görmek değildi. İnsan biraz da kendi eksikliklerinin farkına vararak gidiyor. Hatta dürüst olmak gerekirse, gitmeden önce zihnimde sürekli şu soru dönüyordu: “Ben gerçekten oraya layık bir kalple gidebiliyor muyum?”

Bu soru beni rahatsız ediyordu ama aynı zamanda içten içe dönüştürüyordu da. Çünkü modern hayat insanı sürekli dışarıya doğru genişletiyor; kariyer, planlar, hız, başarı, görünürlük... Fakat Medine düşüncesi insanı içeriye çağırıyor. Daha sessiz bir yere doğru.

04 Nisan gecesi Ankara'dan uçağa bindiğimde hissettiğim şey heyecandan çok derin bir bekleyişti. Uçağın havalanmasıyla birlikte sadece bir ülkeden başka bir ülkeye gitmediğimi hissediyordum. Sanki uzun süredir içimde duran bir özleme doğru çekiliyordum.

05 Nisan gece saat 02:00 gibi Medine'ye ulaştığımda ilk dikkatimi çeken şey şehrin ritmiydi. Modern dünyanın büyük şehirlerinde insan sürekli bir hız hisseder. Medine'de ise zaman daha farklı akıyor gibi. Kalabalık var ama gürültü yok. Hareket var ama telaş yok. İnsan burada ilk defa "sükûnet" kelimesinin yalnız psikolojik değil, ontolojik bir karşılığı olduğunu hissediyor.

Mescid-i Nebevi'ye ilk yürüyüşümü hâlâ çok net hatırlıyorum. Kalbim normalden hızlı atıyordu. O an zihnimde yıllardır oluşmuş bir Medine imgesi vardı; fakat gerçeklik, zihnimdeki bütün tasvirlerden daha derindi.

Mescid-i Nebevi'nin avlusuna girdiğim anda hissettiğim şeyi bugün bile tam tarif edemiyorum. Bu, yoğun bir duygusal patlama değildi. Daha çok içimde bir şeyin yavaşlamasıydı. Modern hayatın insanın zihninde oluşturduğu o sürekli uğultu, sanki birkaç dakikalığına sustu.

Efendimiz'i (S.A.V.) üçten fazla kez ziyaret ettim. İlk ziyaretimde baskın olan duygu yoğun bir heyecandı. İnsan yıllardır adını duyduğu, hakkında sayısız metin okuduğu, salavatlarla zihninde büyüttüğü bir hakikatin mekânsal yakınlığına gelince iç dünyasında açıklanması zor bir kırılma yaşıyor. Ravza'ya doğru ilerlerken kalabalığın içinde fiziksel olarak yürüyordum ama zihnim bambaşka bir yerdedi. O ilk yaklaşma anında dikkatimi çeken şey, insanların yüzlerindeki ortak ifadeydi: kırılganlık. Orada kimsenin sosyal statüsü, entelektüel birikimi ya da dünyevî gücü görünür olmuyor. İnsan, bütün unvanlarından arınmış şekilde yalnızca "kul" olarak kalıyor.

İkinci ziyaretimde ise heyecanın yerini daha derin bir iç gözlem almaya başladı. Çünkü Medine'de insanın dikkati bir süre sonra dışarıdan içeriye dönüyor. Başlangıçta mimariye, kalabalığa, tarihe ve kutsal mekânın etkileyiciliğine odaklanan zihin, zamanla kendi iç sesini duymaya başlıyor. Modern hayatın sürekli bastırduğu o iç ses... Günlük hayatın hızı içinde insan çoğu zaman kendisini düşünmüyor; sadece işlev görüyor. Çalışıyor, yetişiyor, tüketiyor, konuşuyor, tepki veriyor. Fakat Ravza'nın yakınında oluşan o atmosfer, insanın kendi varoluşunu yeniden duymasına sebep oluyor.

Üçüncü ziyaretimde Mustafa ve İbrahim Hocalarımın yardımıyla özellikle İbrahim Hocam ile maraton koşusu yaptık nefes nefese kaldık QR kodu ile içeri girdim. Teknik olarak bu yalnızca dijital bir geçiş sistemiydi; fakat o an benim için bundan çok daha farklı bir anlam taşıdı. Modern dünyanın en teknolojik araçlarından biriyle, insanlık tarihinin en büyük ahlâkî inkılâbını gerçekleştiren bir Peygamber'in huzuruna ilerliyordum. Bu durum bana çağımızın temel çelişkisini düşündürdü: Teknolojik olarak sürekli ilerleyen insan, ahlâkî olarak aynı hızla derinleşemiyor. Bilgi artıyor ama hikmet aynı ölçüde çoğalmıyor. İletişim hızlanıyor ama insanın iç dünyası giderek daha yalnız hâle geliyor.

Ravza'ya yaklaştıkça artık konuşamıyordum. Gerçekten kalbim yerinden çıkacak gibiydi. Önceden zihnimde kurduğum cümlelerin hiçbir anlamı kalmamıştı. Çünkü bazı hakikatlerin karşısında insanın dili geri çekiliyor. O an şunu fark ettim: İnsan, en samimi hâline çoğu zaman konuşurken değil, sustuğunda yaklaşıyor.

Ravza'nın yakınında hissettiğim şey sadece duygusal bir yoğunluk değildi. Daha çok, insanın kendi hayatına dışarıdan bakabilmesi gibi bir hâldi bu. Çünkü orada yalnızca Peygamber'i ziyaret etmiyorsunuz; aynı zamanda kendi ahlâkınızı da görüyorsunuz. Hz. Peygamber'in (S.A.V.) merhametini düşündüğünüzde kendi sertliğiniz aklınıza geliyor. O'nun sabrını düşündüğünüzde kendi tahammülsüzlüğünüzü fark ediyorsunuz. O'nun tevazusunu düşündüğünüzde, modern dünyanın insanın içine sinsice yerleştirdiği görünme arzusunun görüyorsunuz.

Belki de Medine'nin en sarsıcı tarafı tam olarak burada ortaya çıkıyor: Bu şehir insanı suçlamıyor ama insan orada kendisini inkâr edemiyor.

Çünkü Medine bir “yargılama” mekânı değil; bir “açığa çıkma” mekânı gibi. İnsan orada kendisiyle ilgili unutmaktan hoşlandığı şeyleri yeniden hatırlıyor. Modern hayatın oluşturduğu yapay kimlik katmanları, Ravza’nın yakınında yavaş yavaş çözülmeye başlıyor. Kariyerin, sosyal statünün, entelektüel görünürlüğün ya da dünyevî başarıların bir noktadan sonra ne kadar kırılğan olduğu hissediliyor.

Kuba Mescidi’nde hissettiğim şey sadelikti. İslam tarihinin ilk mescidi olmasına rağmen gösterişten tamamen uzak olması beni uzun süre düşündürdü. Bugünün dünyasında insanlar sürekli daha görünür olmaya çalışıyor. Oysa İslam’ın ilk yıllarında hakikat daha sessiz yaşamıyormuş gibi geliyor insana.

Mescid-i Kibleteyn’de uzun süre oturdum. Kiblenin değişmesini düşündüm. Sonra istemsizce kendi hayatımı düşündüm. İnsan bazen fark etmeden kendi kiblesini de değiştiriyor. Hayatının merkezine kariyerini, onaylanma ihtiyacını, egosunu ya da korkularını koyabiliyor. Belki de modern insanın en büyük problemi tam olarak budur: Kâbe’sini kaybetmiş bir zihinle yaşamak.

Cennetü’l-Baki Mezarlığı ise Medine’de beni en derinden sarsan yer oldu. Oradaki sessizlik başka hiçbir yere benzemiyor. Hz. Osman’ın, sahabelerin ve Ehl-i Beyt büyüklerinin bulunduğu o mezarlıkta insan ölüm fikrini teorik bir bilgi gibi düşünemiyor artık.

Modern dünya ölümü görünmez hâle getiriyor. Hastanelerin duvarlarının arkasına saklıyor. Reklamlarla, ekranlarla, hızla üzerini örtüyor. Ama Bakî’de ölüm bütün sadeliğiyle insanın karşısına çıkıyor. Garip biçimde bu insana korkudan çok açıklık hissi veriyor.

Uhud Dağı’nda uzun süre sustum. Çünkü Uhud sadece bir savaş alanı değil; insan tabiatının da aynası gibi. Sadakat, korku, cesaret, hata, teslimiyet... Hepsi aynı yerde iç içe duruyor. Uhud bana şunu düşündürdü: İnsan bazen yenildiği yerde kendisini daha iyi tanıyor. Peygamber Efendimiz (S.A.V.), Uhud Dağı hakkında “Uhud bizi sever, biz de Uhud’u severiz” buyurmuştur.

Bilal-i Habeşî Mescidi, Cuma Mescidi, Musabbah Mescidi ve Hz. Ebubekir, Hz. Ömer, Hz. Ali ile Hz. Osman Mescidleri’nde dikkatimi çeken ortak duygu tevazu oldu. Bu şehirde tarih gösterişli bir müze gibi korunmuyor. Daha çok yaşayan bir hafıza gibi hissediliyor.

Bir tarafta Hameyn Hızlı Tren İstasyonu’nun modernliği vardı, diğer tarafta asırlardır değişmeyen bir maneviyat arayışı... Bu ikisinin aynı şehirde yan yana bulunması bana modernlik ile kutsallığın aslında tamamen zıt şeyler olmadığını düşündürdü. Teknoloji ilerliyor ama insanın iç boşluğu hâlâ aynı soruları soruyor.

Medine’den ayrılırken hissettiğim şey hüzünden biraz daha fazlasıydı. İnsan bazı şehirlerden ayrılır ama bazı şehirler insandan ayrılmıyor.

Bugün hâlâ bazen gece sessiz olduğunda zihnim Medine’ye gidiyor. Mescid-i Nebvî’nin avlusunu, Ravza’ya yaklaşırken oluşan o kalp çarpıntısını, Uhud’daki rüzgârı ve Bakî’deki sessizliği yeniden hissediyorum.

Sanırım insan Medine’ye sadece gitmiyor. Kalbini Medine’de bırakıyor.

İnsan Kitap ve Topluma Dair Güzel Sözler

“İnsanı Yaşat ki Devlet Yaşasın”

**Kutlu Ecdadımız Şeyh Edebali’nin Devletimizin Kurucusu
Osman Bey’e seslenişi**

**"Bir zamanlar biz de millet, hem nasıl milletmişiz:
Gelmişiz dünyaya milliyet nedir öğretmişiz!"
İstiklal Marşı Şairimiz Mehmet Akif Ersoy**

**"Yaprak ağaçtan düşünce, rüzgârın oyuncuğu olurmuş."
Mütefekkir Cemil Meriç**

**"Sevgi ilgiydi. Sevgi iyilikti. Sevgi emektir. Sevgi dostluktu."
Ünlü Kırgız Roman Yazarı Cengiz Aytmatov'un "Selvi
Boylum / Al Yazmalım" isimli kitabında "Neydi Sevgi?" diye
sorar ve bu soruya böyle cevap verir.
Sevginin yansıması yoksa, sevgi de yoktur.
Sevginin yansıması, ilgi, iyilik, emek ve dostluktur.**

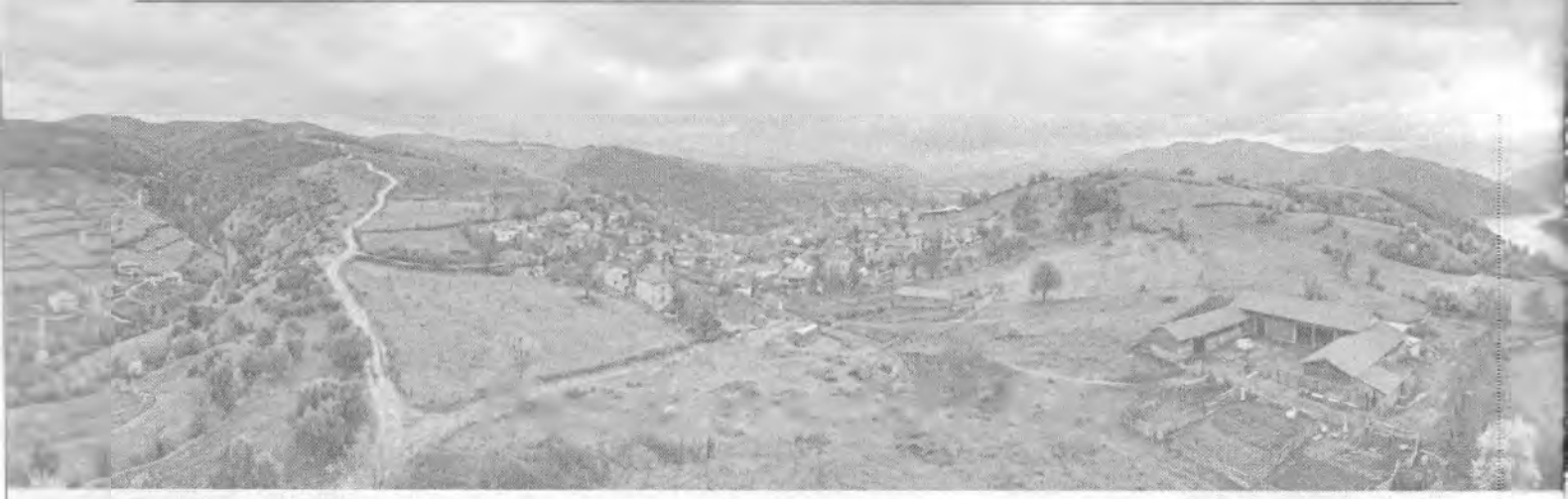
**"Yaşlanmak bir dağa tırmanmaya benzer.
Çıktıkça yorgunluğunuz artar, nefesiniz daralır,
ama görüş açınız genişler."
İsveçli Yazar Ingmar Bergman**

***"İçinde yaşadığı toplumu en çok sevenler, onun için en çok çalışanlardır. Kuru
kuruya sevgi olmaz. Biz bu toplumu seviyoruz ki onun huzur ve güveni için çalışıyoruz."***

Ahmet Sandal (Kitapçı Baba)

Meliha BOZTEPE

Şair Yazar, "Rastgele İyilik Topfuhuşu" Kurucusu

Hiç gidemediğim bir köy var düşlerimde,
Başkalarının "memleketim" diye anlattığı,
Benimse sadece hayalini kurduğum.

Küçük bir öğrenciyken, yaz tatili dönüşleri
Herkes gittiği köyünden bahsederdi.
Şehir merkezinde büyüyen ben,
Sessizce ve merakla dinlerdim.

Masal anlatan babaannelerden,
Traktörle gezdiren dedelerden,
Bisiklete binen bebelerden,
Tandırda yapılan köy ekmeğinden,
Ahırdan, tezekten,
Süt sağılan inekten,
Taze yumurta, çörekten,
Çanaktan, çömlekten,
Dağda uçurulan uçurtmadan,
Yılanından, böceğinden,
Ekininden, başağından,
Şırlı şırlı akan deresinden,
Dama serilen yatağından,
Kuru fasulyesinden, soğanından,
Delisinden, akıllısından,
Hacısından, hocasından,
Âdetinden, töresinden,
Gencinden, yaşlısından,
Komşunun tavuğundan,

Hasretinden, gurbetinden,
Şarkısından, türküsünden,
Anlatılan hikâyelerden.
Bir köy var hayallerimde,

Her yaz gittiğim;
Olmayan babaannemden masallar dinlediğim,
Dedemle birlikte traktörle gezdiğim,

Bebeler ile birlikte bisiklete bindiğim,
Tandırında oynayıp, sıcak ekmek yediğim,
Ahırında dolaşıp, ineğini sağdığım,
Yumurtasını alıp, tavuğunu sevdiğim,
Çanak çömlek oynayıp, uçurtma uçurduğum,
Ekinlerde dolaşıp, deresinden geçtiğim,
Yatağı dama serip, yıldızları seyrettiğim,
Soğanı kırdırıp, cücüğünü yediğim,
Delisine takılıp, türküler söyledığım,
Hacısının, hocasının sohbetini dinlediğim,
Gelenek görenekmiş, yaşayarak öğrendiğim,
Aşkımдан bıçare, avare gezindiğim,
Komşudan tavuk çalıp, ateşte pişirdiğim,
Hasretinden yanık yanık türküler ezberlediğim.
Bir köy var hayallerimde,
Her yaz gittiğim...

25.05.2020

Zişan Sağlam ORHAN (GÜŞTA)

Şair Yazar, "Rastgele İyilik Topluluğu" Kurucusu

Sancı

Gözlerimin hendeğinde sırta mazhar olmuş perde.
Bir kurtuluş arıyorum, gülü harsız olan yerde.
Sen neredesin, âcizliğim âlemlerin şahı nerde?
Say ki Şems'in Mevlâ'sına vardığı aşk hânesiyim.
Say ki bir toz zerreciği yahut inci tanesiyim.

Nârâlar atarak çıktım, gök perdenin taşlarından.
Gördüm nice derviş, Ehl-i Dünya düştü başlarından.
Niceleri bir hû çekse rahmet sızar yaşlarından.
Say ki feyze giryân olmuş bülbüllerin sancısıyım.
Say ki meyli cennet olan yahut Dünya Hancısıyım.

Mâbuduma şâhit oldum, Hak Sözü'nün rahlesinden.
Misk-i Amber çektim, öze evliyalar lâlesinden.
Göz görmezdi, kulak duymaz dorukların nâlesinden
Say ki tesbihteki taştan ibret almış can seliyim.
Say ki önderlerin pîrî yahut âvâre deliyim.

Avucumu açtıkça gördüm kuyusunda yazan şânı.
Varlık sahasından inip hatmeyledim bu nişanı.
Bir Allah'ı anar dilim, bir de Resûl-i Zişânı.
Say ki Kevser Sâkisinden sızlayarak akan suyum.
Say ki hâmım dergâhlarda yahut korla pişmiş huyum.

Kendi Yazısı / Kendi Dünyası ile Kadın Yazarlarımız-2

Kadın yazarlarımız alfabetik sıraya göre tanıtılmıştır.

Geçen sayıdan itibaren birkaç bölüm halinde kadın yazarlarımızı kendi kalemleri ve kendi kalemlerinden yansıyan, iç Dünyalarını anlatan kısa kısa sözleriyle tanıtmayı planladık. Bu ikinci bölümde 7 kadın yazarımızı daha tanıtıyoruz.

Alisa Çiçek AKYOL

Bizler kadın yazarlar olarak “Çünkü Kadınız” başlığıyla buradayız. Yazılarımızı yazarken birbirimize yoldaş olduk. Bazen yazılarımıza bazen de birbirimize sığındık.

İS isimli bir kolektif kitapta “Yıl 2002” isimli öyküm var. Kitabımızın ismini “Hem karanlığın hem aydınlığın kapısı olan, hem yok eden hem doğuran. Doğasında ihtisamlı bir çelişki barındıran ateşi, kelimelerimizle söndürmeye çalıştık. Geriye “İS” kaldı,” sözleriyle özetledi eğitimcim ve kıymetlimiz Yücel Cüre. “Kuyu” isimli öykümün bulunduğu Terk isimli kolektif kitap için arınmanın hafifliğini, güven duygusunun eşsizliğini, birbirine sıkı sıkı sarılan kadınların tarifsiz güzelliğini ve görünmek için değil başarmak için verilen emeğin asla takdirsiz kalmayacağını, bir kez daha kitabımızla hatırlatan sevgili hocam Yücel CÜRE iyi ki varsın diyorum. Bu iki kolektif kitabın geliri eğitim bursuna bağışlanıyor. Evet, bizler sadece yazmıyoruz. Yazarken hem kalemizle hem de yüreğimizle dokunmak istiyoruz. Çünkü Kadınız...

Sevginin Gücü

İlk buluşma anı yanakların birbirine değdiği iki bedenden birbirine akan sevgi ve sıcaklık. Anne olunca anlarsın sözlerinin ilk defa anlamlandığı dakikalar...

O gün hayatımın belki de en inanılmaz günüydü. Heyecan, endişe, sevgi, umut, kaygı birçok duyguyu birada yaşadım. Bir yanda yeni bir hayat mucizesi, bir yanda nasıl bakacağım endişesi...

Soğuk ameliyathane odasından odamıza geçtiğimizde onu yanıma getirip kucığıma verdiler. Hiç ayrılmamak dileğiyle ona sımsıkı sarıldım. Sanki uzun yıllardır tanışıyor muyuz gibi gözlerini bana dikti. Minik dudaklarıyla ona sunulan memeyi iştahla emdi. O kadar çok çaba gösteriyordu ki, bana ilk dersimi verdi. Hayata tutunmak neydi?

Anne olmak en az doğum kadar sancılıydı. Bir arkadaş sohbeti, bir kahve molası, bir kitap sayfası arar oldum. Asla yapmam dediğim her şeyi de yaptım. Oysa doğumdan önce birçok kitap okumuştum.

Anne olmak kaleme kâğıda sığmıyordu. Bazen bu anlar nasıl geçecek diye kendimi dipsiz kuyularda buldum. Geçmeyen bir şey var mıydı? Zaman da dâhil her şey hızla akıp gidiyordu ama sevginin gücü de her şeye yetiyordu.

Eda KETENCİ

İlayda AYASUN

Varız!

Sevgi denilince akla geline tek varlık, kadın. Çünkü kadın olmak sevgi kadar mücadele ister. Emek ister, hayata karşı direniş ister. Bir canın dünyaya gelmesine ev sahipliği yapan da kadındır; evleri başına yıkılan da! Kusursuz olması beklenirken varlığı kusur sayılan da.

Güçlü olduğunda tehdit, yorulduğunda aciz görülen. Ne çok anlamlar sığdırılıyor kadına, bir yere sığdırılmazken.

Kadın denince sevgi gelir akıllara.

Ama biz sevmekten önce, varlığımızı kabul ettirme mücadelesine doğarız. Varlığını kabul etmediğiniz bir şeyi nasıl sevebilirsiniz? Ya da sevdiğiniz bir şeyin varlığına tahammülsüz olmak mümkün müdür? Biz bu çelişkiler içinde büyüdük ama yılmadık! Susturulmamıza rağmen susmadık; hakkımızı, doğamızı ve gücümüzü savunmaktan vazgeçmedik. Kimi zaman tehdit sayıldık, kimi zaman yok sayıldık ama yine de tüm zarafetimizle, gücümüzle ve şefkatimizle buradayız. Varız. Ve hep olacağız. Çünkü biz kadınız...

Yaşama hakkının en evrensel hak olduğunu iddia edenler tarafından istismara ve yok etmeye yeminli bu düzende; hayal kurmak, üretmek, ilham olmak boynumun borcudur. Ve bu borcu sonsuza dek umutla ve inatla ödemeye ant içtim. Çünkü susmak boşluğu büyütüyor; karanlığı besliyor.

Sözlerimin ve eylemlerimin her zaman her yerde hakikatin ışığında parlamasını diliyorum.

İnanıyorum, inancım en büyük gücüm.

Her dilde söylenmiş şeyleri tekrar tekrar söylemek,

Gerçekleştiğini görene dek söylemek...

Sonucu değiştirene dek hep bir ağızdan sesleniyoruz!

Çünkü Biz Kadınız!

Makbule Bilge DEMİR

Melek YENİGÜN

Anlatılmayan Hikâye

Kadın, kelimelere sığmayan bir hikâyedir. Hayatın kıyısında değil, tam merkezinde durur. Kalbi kırıkken bile şefkatli kalmayı öğrenmiştir; eksik bırakıldığında tamamlamayı kendine görev bilir.

Sabahın erken saatlerinde uyanır. Mutfak penceresinden sızan gün ışığını izlerken yorgunluğunu kimse görmeden omuzlarına yerleştirir. Aynaya baktığında yüzünde yılların izini değil, kırık bir kalbin izini görür. Kırılmıştır; ama şefkatinden vazgeçmemiştir.

Kadın, bazen annedir, bazen evlat; kimi zaman arkadaş, kimi zaman yalnızdır. Hepsisi aynı bedende, aynı günde olur. Yorulur ama durmaz. Çünkü onun gücü bağırmaz, sessizce büyür. Kadın olmak; hissetmeyi göze almak demektir. Sevinci büyütürken acıyı incitmeden taşımayı öğrenir. Kaybettiğinde yas tutar ama hayatı terk etmez.

Toplumsal ona biçtiği roller arasında sıkışsa da kendi sesini bulmanın bir yolunu mutlaka gerçekleştirir. Kimi zaman bir bakışta, kimi zaman bir dokunuşta, kimi zaman yalnızca varlığıyla iyileştirir. Kadın, eksik denilen yerlerinden güç alır. Yaraları onu zayıflatmaz, bilgeleştirir. Yaralarıyla birlikte yürür. Ve bütün yüküne rağmen kalbini açık tutmayı seçer. Çünkü kadın, dayanmanın en sessiz, en derin hâlidir.

Melisa KAYA

Mucize Olan Kadınlar

Her düşüşten sonra ayağa kalkmasını bilen kadınlarız biz. Karanlığa rağmen ışık olmayı seçen mucizelerdeniz.

Bu karanlık çağda,

Sessizliğin içinden yükselen

En güçlü çığlıklardır kalbimizin sesi.

Âşık olduğumuzda kalbimizi dinleriz;

Sabırla bekleriz.

Haksızlığa uğrandığında vicdanımızla,

Yardım istendiğinde merhametimizle hareket ederiz.

Hayallerimizin peşinden giderken

Kendimize olan inancımız yol gösterir bize.

Yorgun ellerimiz sevgiyle çoğalır,

Gözlerimiz geleceği saklar.

Bize öğretilen korkuları unuttur,

Adımlarımızla yolları açarız.

Hikâyelerimizi saklamadan anlatır,

Birbirimizin yaralarını sararız.

Kadınların gülmesi susturulan bu dünyada,

Gülmek hayata atılan en güçlü imzadır.

Çünkü gülünce neşe saçarız.

Çünkü hayatın adaletsizliğine durmadan yürürüz.

Çünkü kadınız.

Kadın

Kadını, sadece naiflik ve güç timsali olarak tanımlamak, tanımamaktan kaynaklanır. Üzerine biçilen tüm sosyal rollerden bağımsız bir araya getiren, çoğaltan, eril gücün şifasıyla birleştiren mucizevi bir varlıktır.

Kadim öğretilerde de belirtildiği gibi kadının gücü, doğanın titreşimi ve döngüsüyle uyumlu olağanüstü bir figürdür. Anne olarak da İslam'ın kadına verdiği değer, her türlü takdirin üzerindedir. Gücümüz Yaradan'dan, çünkü kadınız.

Nebiye SEVÜK

Ahmet SANDAL

İKTA Dergisi Yazı İşleri Müdürü, Şair Yazar

Kabuk mu? Ceviz mi?

Cevizin içinde size faydalı olan kısmı mı istersiniz, yoksa kabuğunu mu istersiniz? “Bu nasıl soru” diye sorduğunuzu ve ardından, “elbette cevizin içindeki faydalı kısmı, yani cevizin kendisini isterim” dediğinizi duyar gibi oluyorum.

Cevizi kırıp içindeki gıdayı mı yemek istersiniz, yoksa cevizin kabuğunu mu yalamak istersiniz? Yine “bu nasıl soru” diye sorduğunuzu ve ardından, “elbette cevizin içindeki faydalı kısmı, yani cevizin kendisini isterim” dediğinizi duyar gibi oluyorum.

Bu iki soru ile maksadım sizi düşünmeye ve tefekküre çağırmaktır.

Şimdi buradan doğrudan doğruya ve hızlı bir şekilde, sekülerizm denilen ve insanlara cevizin kabuğu yalayan ve insanları kabukla yetindiren şeytani bir fikir akımının eleştirisine götüreceğim.

Tabi önce, şu sekülerizmin ne olduğunu bir anlatmak ve tanıtmak gerekir.

Sekülerizm, “Din işleri ve Dünya işleri” diye hayatı, keskin sınırlar ile ikiye ayırmaktır. Sekülerizm, “meyvenin kabuğunu yaşamaktır.” Sekülerizm, “şekilde kalmak ve özü kaybetmektir.” Sekülerizm, “kapitalizm, materyalizm ve pozitivizm” şeytan üçgeninde insanlığı karanlıklara ve bataklıklara gömmenin üst ideolojisidir.

Üçgen değil de dörtgen diye bir şekil ile sekülerizmi, anlatacak olursak, bir çatı ideolojisidir sekülerizm. O çatının dört duvarı şöyledir: Kapitalizm, materyalizm pozitivizm ve siyonizm.” Bu durumda şeytan üçgeni değil, şeytan dörtgeni karşımıza çıkar. Dörtgen de olsa, üçgen de olsa, en tepede sekülerizm, kapkaranlık ve kasvetli ve şeytani bir branda olarak tepemizde durmaktadır. Şeytani ve kasvetli brandadan da daha öte, sekülerizm adeta tepemizde asılı duran ve her an boynu-

muza düşecek bir kılıç gibi sallanmaktadır. Sekülerizmin insanlığa tahakkümünü temsili olarak “ensemizde boza pişirmek” deyiimiyle de anlatabiliriz. Ensemizde boza pişirmek, yani sekülerizm bizi “iki arada bir dereye tutarak” tüm hayatımızı zehir ediyor.

Bütün bu temsillerden anlaşıldığı üzere sekülerizmin insanlığı şeytani bir ideoloji olarak tahakküm altına aldığı kesindir. Sekülerizm denilen o ideolojiyi o temsillerin yani o teşbihler (benzetmeler) yanında bir de benim teşbihlerim ile anlamaya çalışalım.

Benim teşbihim bu yazının başlığında da belirtilmiştir.

O teşbih şöyledir: “Sekülerizm ve meyvenin kabuğunu yalamak.”

Sekülerizm öyle şeytani bir ideolojidir ki “meyveyi yedirmek değil, hatta kabuğunu yedirmek değil, meyvenin kabuğunu yaladır. Sekülerizm, insanlığı özünden kopartıp boş işlerle uğraştırır. Bu tamamıyla şeytani bir planıdır. Bu tamamıyla şeytani bir tuzaktır.”

Maalesef o tuzağa “beş vakit namaz kılan, Hacca giden, oruç tutan, hatta zekat veren Müslüman da düşmektedir.” Adam Müslüman amma bu çağda Dünya işleri ile Din işleri ayrı olmalı diye-biliyor. Yani sekülerizm bataklığına batmış da haberi yok. Adam beş vakit namaz kılıyor, Hacca gidiyor, oruç tutuyor, hatta zekat veriyor, amma Seküler Düzen’den yana. “Dünya ayrı, Din ayrı” diyor. Din, Dünya işlerine karışmasın” diyor. Bu durumda olan birisi eğer sekülerizmi bilinçli bir şekilde savunuyorsa küfürdür. Bilinçsizse gaflettedir.

Sekülerizm, Müslüman bir insanın asla ideolojisi ve fikri olamaz. Eğer bir kişi sabahtan akşama kadar ibadet etse ve İslam'ın Dünya'yı nizam ve intizama koyacak bir sistem getirdiğine inanmazsa alsın o ibadetleri kendi başına çalsın.

İslam, hükümler olmak içindir, bir köşede süklüm püklüm oturmak için değildir. İslam, fütühat içindir, bir kenarda oturup da rahat rahat müstebrirlere itaat için değildir.

İslam ile sekülerizm asla bir araya gelemez. Müslüman asla seküler olamaz.

Müslüman meyvenin kabuğuna razı olmaz. Müslüman şekilde kalmaz ve öze talip olur.

Aşağıdaki temsili bir hikaye (darb-ı mesel) ile huzurlarınızdan ayrılıyorum. Çok da sözü uzatmaya gerek yok. Zaten ne demek istediğimi anlayan anladı. Anlayana bir çift söz yeter. Anlamak istemeyene davul-zurna çalsan da, binlerce kez anlatsan da anlamaz.

Evet, şimdi darb-ı mesel'in tam sırası:

Bir gece bir yatsı namazı kılanlar ve camide kendilerine göre sırf ibadete dalmış insanları düşünün. O camideki insanlar, camii dışında olan hiçbir şeyle ilgilenmiyorlar. Yalnızca ibadet, hep ibadet üzere ve dışarıda olan hiçbir şeyden haberleri yok. O camiin içinde zavallı şuursuz Müslümanlar o haldeyken camiin dışında bir meczup (kimine göre veli, kimine göre bir deli) elinde bir ceviz, onun kabuğunu yaladığını ve o cevizin kabuğunu kırıp da içindekini yemeyi aklına getirmediklerini düşünün.

İşte bunların, hem cemaatin ve hem de meczubun ikaz edilmeye ihtiyacı var.

Bu darb-ı meselde ikazcılar bir çocuk ile meczup (Allah'ın bir veli kulu) olsun.

Çocuk, camiin dışındakileri uyarsın ve "cevizin kabuğu yalanmaz, içindeki ceviz yenir ve asıl faydalı olan da odur" desin.

Camiin dışındaki o ceviz kabuğu yalayıcılara o şekilde seslenen o çocuğu duyan camii cemaati namaz kıldıktan sonra, "Ne güzel ve ne isabetli konuştun sen böyle çocuk. Aferin sana, ceviz kabuğu yalanır mı hiç" diye seslense, o anda meczuba bir fırsat doğar ve o da "Dünya işlerinde Dinin gerekliliğini unutup yalnızca camilerde ibadeti Din sanan" Ey Şuursuz Müslümanlar! "Sizin bir ceviz kabuğu yalayıcısından yani benden ne farkınız var" dese, ne olacak?

Gerçekten de o akşam, o meczup yani Allah'ın veli kulu camiiden yatsı namazını kıldıktan sonra evlerine gitmekte olan şuursuz Müslümanlara o gece "elinde bir cevizi kırmadan ve sırf kabuğunu yalayıp" şöyle seslendi: "Benim bu cevizi kırmadan

kabuğunu yalamamı garipseyen siz Ey Şuursuz Müslümanlar! Siz İslam'ın Dünya işlerini tanzim etme fikrini savunmazken ve İslam'ı yalnızca camii içine hapsederken bir ceviz kabuğunu yalayandan ne farkınız var? Bunu hiç düşündünüz mü?

Evet, darb-ı mesel bu, gelelim ibret almaya.

Gelelim soru sormaya:

"İslam'ın Dünya görüşünden habersizler ile cevizin içindekinden habersizlerin ne farkı var?"

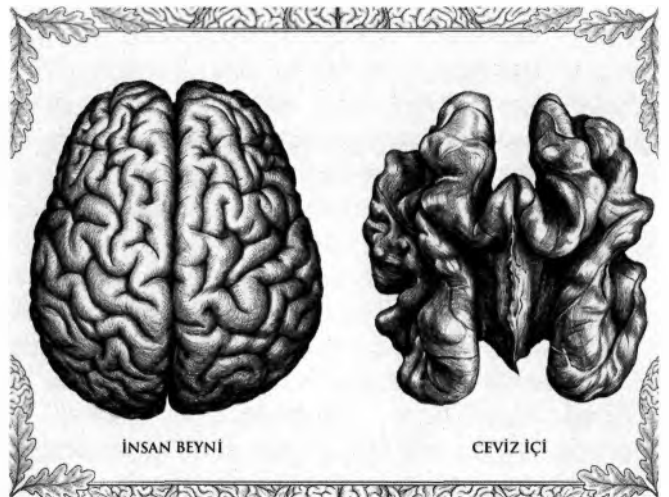
Daha da anlamadınız mı? Şunu demek istiyorum şunu: "Bir doktorun size sağlığına kavuşmanız için yazdığı reçete ve raporu, alıp da duvara assanız, o reçete ve rapordaki hususları uygulamasanız, doktorun yazdığı reçete ve raporun bir önemi kalır mı?" Bunun aynısını İslam'ın Dünya Görüşü ve Dünya huzur ve mutluluğu için önerdiği Sistem için de düşünebilirsiniz. Kur'an-ı Kerim duvarda asılı durmakla işe yaramaz, içindeki fikirler uygulanmakla işe yarar.

Tekrar "ceviz ve kabuk" teşbihine dönecek olursak, inşallah ceviz kabuğu yalayıcısı olmayız ve ceviz kabuğunu kırarak içindeki faydalı ve gıdalı cevizi yeriz. Bunun için inşallah, hayatımız öze inmek üzerine kurulu olmalıdır, hatta özün de özüne inmeyi maksat bilmeliyiz.

Evet tekrar ediyorum, inşallah ceviz kabuğu yalayıcısı olmayız ve ceviz kabuğunu kırarak içindeki faydalı ve gıdalı cevizi yeriz. İnşallah sekülerizm belasını başımızdan atarak İslam'ın nizamı ile huzurlu ve güzel bir hayat yaşarız.

Vesselam.

Not: Bir de ceviz beynimize ne kadar çok benziyor. Yaradan (cc) ne güzel ve ne hikmetli yaratmış. Maşallah. Haydi, bir de bunun üzerine düşünelim.

Alper ESKİKILIÇ

Araştırmacı Yazar, Kahramanmaraş Birlik Platformu Yöneticisi

Astroturfing Operasyonları ve Arkasındaki Gizli Güçler

Gizli/Sinsi Güçler

Dijital çağın ve sosyal medyanın hayatımızın göbeğine yerleşmesi, bilgiye ulaşmayı acayip hızlandırdı. Hızlandırdı hızlandırmasına ama kitleleri parmakta oynatmayı da hiç olmadığı kadar kolaylaştırdı. Bugün artık "kamuoyu algısı" dediğimiz şey, öyle milletin kendi arasında konuşmasıyla veya tabandan gelen gerçek taleplerle pek şekillenmiyor. Arkasına devasa bütçeleri, yapay zeka destekli yazılımları ve paralı asker gibi çalışan organize ekipleri alan modern algı operasyonları, geniş kitlelerin fikrini zikrini yönlendirmede bildiğiniz köşe başlarını tutmuş durumda. İşte bu oyunların en sinsice, en can sıkıcı olanlarından birine literatürde "Astroturfing" deniyor; yani Türkçesi, tamamen milletin içerisinden çıkmış doğal bir halk hareketi süsü verilmiş, baştan aşağı tezgah olan organize algı operasyonları.

Bu kavramın aslı astarı, ismini Amerika'da çok meşhur olan "AstroTurf" markalı halı saha çimlerinden, yani yapay çimden alıyor. Siyasette ya da sosyolojide halkın içinden, en tabandan tamamen doğal bir şekilde filizlenen, arkasında hiçbir insani gücün veya gizli odağın olmadığı sahici hareketlere "çim kökleri" denir. İşte Astroturfing dediğimiz bu terim, tam olarak o halis halk hareketini taklit eden, ama aslen laboratuvarı, masa başında üretilmiş çakma ve sipariş usulü bir algı mühendisliğidir. İşin özü şu: Arkadaki siyasi, ticari ya da ideolojik güç kendini tamamen gizliyor; sanki sokaktaki vatandaş durup dururken dertlenmiş de bir araya gelmiş gibi bir hava oluşturuyor. Bizim insanımız da karşısında kendisi gibi buna kapılan binlerce kişiyi görünce, "Yahu herkes bu tarafa koşuyor, bir bildikleri vardır elbet" diyerek psikolojik olarak sürü psikolojisine kapılıyor. Böylece tamamen yapay, tamamen kurmaca olarak parayla

başlatılan bir mevzu, bir bakmışsınız bir süre sonra kendi içinde-gücünde olan insanların da saflığından faydalanıp gerçek bir toplumsal dalgaya dönüşmüş oluyor.

Peki, bu tezgahın çarkları nasıl dönüyor? Gelin etliye sütlüye dokunmadan net bir örnekle gözü-müzde canlandıralım: Büyük bir enerji şirketi düşünün. Doğaya zararı dokunabilecek, bölge halkını ayağa kaldıracak cinsten yeni bir maden ocağı ya da santral açma niyetinde olsun. Adamlar biliyor ki oranın yerlisi, çevrecisi bunu sorun yapacak. İşte tam bu esnada projeyi doğrudan savunup göze batmak yerine, arkadan dolanıp bir Astroturfing operasyonunun düğmesine basıyorlar. İlk iş, sosyal medyada sanki gerçekten o köyde, o ilçede yaşıyormuş gibi yapan yüzlerce, binlerce sahte (bot veya trol) hesap açılıyor. Bu hesaplar algı yönetimine başlıyor: "Memleketimize aş iş istiyoruz", "Gençlerimiz işsizlikten kahve köşelerinde çürüyor, göç ediyor, bu yatırıma can-ı gönülden ihtiyacımız var" diyerek işi tamamen ekmek davasına bağlıyorlar. Peşinden, adında "Kalkındırma", "Güzelleştirme" geçen, tamamen bağımsız görünen ama fonu şirketten alan paravan dernekler kuruluyor. Bu dernekler yerel gazetelere boy boy demeçler veriyor, imzalar topluyor. Dışarıdan bakan biri ve karar vericiler de zannediyor ki, o yörenin insanı bu fabrika için can atıyor. Hâlbuki ortada halkın organik bir talebi falan yok; tamamen şirketin finanse ettiği dijital bir tiyatro sahnesi oynanıyor.

Gelelim bizim memlekete... Türkiye; genç nüfusu, elinden telefonu düşürmeyen insanı ve zaten her an gerilmeye hazır, kutuplaşmış sosyal iklimi yüzünden bu tarz suni çim ekme işlerine, yani Astroturfing faaliyetlerine. Bu faaliyetler, Bulunmaz Hint kumaşı bir zemin sunuyor. Bizim buralarda bu yöntem hem ticari rekabette firmaların birbirini egale etmesi için hem de bilhassa siyasi ve toplumsal mühendislik çabalarında her gün karşımıza çıkıyor. Türkiye'deki en bariz, en göz önündeki Astroturfing örnekleri, sosyal medya platformlarında (mesela X'te) bir gecede, hatta bir saatte dünya veya Türkiye gündeminin tepesine (Trend Topic) yerleşen organize etiketlerde saklı. Birilerinin itibarını iki paralık etmek, henüz mahkemesi süren bir davada hakimi savcıyı kamuoyu baskısıyla köşeye sıkıştırmak ya da ekonomik bir karara karşı yapay bir infial koparmak amacıyla, düğmeye basılmış gibi binlerce bot hesap aynı saniyeler içinde, aynı cümlelerle paylaşımlar yapmaya başlıyor. Bakıyorsunuz, profil fotoğraflarında memleketten can sıcaklığında bir insan yüzü var; ama azıcık geçmişini kurcaladığında, sadece belirli merkezlerden atılan emirleri kopyala-yapıştır yapan birer robottan ibaret oldukları ayan beyan ortaya çıkıyor. Önemli bir mevzu gündemde iken sanki milletin tamamı buna karşıymış ya da tam tersi dört gözle bekliyormuş gibi devasa bir dijital gürültü koparıyor. Eğer çoğunluk bu yemi yutup "Sosyal medya bu konuyla çalkalanıyor" diye

haber olursa, bu oyun tamamına ermiş oluyor. Ticari tarafta da daha dün çıkmış bir markanın ya da vizyona yeni girmiş bir filmin, yüzlerce satılık hesap tarafından "yıkılıyor, kapış kapış gidiyor" diye parlatılması da buna örnek gösterilebilir.

Uzun lafın kisası; Astroturfing dediğimiz bu olay, samimi ve dürüst tartışma kültürünü kökünden zehirleyen, insanın kendi hür iradesiyle doğru bilgiye ulaşma hakkını gasp eden bir manipülasyon sanayisi. Doğru ile yalanın, parayla tutulmuş troller ile kalbi temiz samimi vatandaşın birbirine karıştığı bu "hakikatin can çektiği" devirde, kitlelerin böyle suni gündemlerin peşine takılıp helak olmaması için uyanık olmak, dijital medyanın kurdu olmak şart. Önümüze düşen bir gündemin ne kadar gürültü kopardığına değil, o gürültüyü çıkaranların aslına astarına, kaynağının helallğine bakmak, modern dünyanın bu sinsî silahına karşı elimizdeki en sağlam, en mert kalkanımızdır.

Editörün Not: Astroturfing sevimsiz bir kelime. Yabancı bir kelime. Dilimize yerleşmemiş hiçbir kelimeyi kullanmak istemem. Ancak mecbur kalarak "Astroturfing" kelimesini kullandım. Bunun yerine çakma-yanan ya da benzeri kelimeler üretilebilir. Böyle bir kelime üretilmediği ve kullanılmadığı için şimdilik bu yazıda mecburen "Astroturfing" gibi bir sevimsiz kelime kullanmak zorunda kaldık. Bunun için okuyucularımızdan özür diliyoruz.

İnsan Kitap ve Topluma Dair Veciz Sözler

**"Kalkın ey ehli vatan dediler, kalktık.
Herkes oturdu biz ayakta kaldık."**

**(Bu sözün kime ait olduğu hakkında üç kişi üzerinde durulmaktadır.
Ziya Paşa, Namık Kemal ve Neyzen Tevfik. Bu sözü kim söylemiş olursa
olsun, güzel ve yerinde bir söz.)**

**"Vicdan azabına eş, kayna kayna Sakarya,
Öz yurdunda garipsin, öz vatanında parya!"
Üstad Necip Fazıl Kısakürek**

**"Var mısın ki yok olmaktan korkuyorsun?"
İslam Alimi ve Mütefekkir Şeyh Muhyiddin İbn Arabî**

**"Neler yapmadık şu vatan için!
Kimimiz öldük;
Kimimiz nutuk söyledik."
Şair Orhan Veli Kanık**

**"Yaşlılar yapabilse, gençler bilebilse."
Anonim Söz (Kimin söylediği belli olmayan ve
genellikle bilinen ve söylenen sözlere
anonim söz denir.)**

**"Bir insan hayır ve hasenat içindeyse ömrü ne kadar uzun olursa onun için iyidir.
Bir insan şer ve zarar içindeyse ömrü ne kadar uzun olursa onun için kötüdür."**

Ahmet Sandal (Kitapçı Baba)

Bir Tanıtım: Kahramanmaraş'lı Murat Ardıç

Kahramanmaraş'ta yüreği, gönlü, ruhu güzel bir insan var. İsmi Murat Ardıç. Sosyalleşmeyi teşvik eder, dost canlısı, güler yüzlüdür. Sağlık konusunda kendi özel çabasıyla propolis damla üretir. Propolis nedir? Propolis, bal arılarının ağaçların tomurcuk, yaprak ve gövdelerinden topladıkları reçinemsî bitki özlerini, kendi salgı bezlerinden salgıladıkları enzimler ve balmumu ile işleyerek ürettikleri tamamen doğal bir arı ürünüdür. %100 doğaldır ve ilaç değildir. Ancak ömür boyu kullanımda bile insan vücuduyla uyum sağlayan bağışıklık sistemi destekleyen hastalıklara ve virüslere karşı koruma sağlayan doğal antibiyotiktir. İşte Murat Ardıç, bu arı ürününden propolis damla olarak üretir ve eşe-dosta küçük şişeler halinde hediye eder.

Murat Ardıç Kardeşim bize propolis damla hediye ettiği gibi bir de "kendiliğinden düşünüp başka bir başka sürpriz daha yaptı." Derneğimizin logosu ile Kahramanmaraş'ımızın Bayraklı Madalyasından oluşan masa üstü biblo tasarlayıp bize hediye etmiştir. Bu düşüncesinden dolayı kendisine kalbi teşekkürlerimizi arz ediyorum. İnşallah, İKTA-DER, Ecdadın yolunda, Vatan uğrunda "Bayrak inmez, Ezan dinmez" ülküsüne her daim hizmet edecektir. Vesselam.

Bu vesileyle belirtelim. İnsan Kitap ve Toplum Araştırmaları Derneği olarak biz de biblo oluşturma çabaları içinde olacağız. Bir biblo örneği yukarıda mevcuttur. Dernek olarak rozet tasarlıyoruz. Zaten plaket takdimleri devam etmektedir.

Derneğimizce takdim edilen metal plaket örneği.

Derneğimizce takdim edilen cam plaket örneği.

Merve ALTUNYILDIZ

Sıfır Atık Gönüllüsü

Sıfır Atık ve Umudun Enerjisi: Gazze En Büyük Örneği

Sıfır atık denildiğinde çoğumuzun aklına geri dönüşüm kutuları, plastik atıklar ve çevre temizliği gelir. Oysa sıfır atık, bundan çok daha fazlasıdır. Sıfır atık; eldeki kaynakları bilinçli kullanmak, israfı önlemek ve zor şartlarda bile çözümler üretilebilmektir.

Dünyanın farklı bölgelerinde insanlar kaynaklara kolayca ulaşabilirken, bazı toplumlar hayatta kalabilmek için mevcut imkânlarını en verimli şekilde kullanmak zorunda kalmaktadır. Bunun en çarpıcı örneklerinden biri mazlum halkın vatani Filistin/Gazze'de yaşayanlardır.

Uzun süredir enerji sıkıntılarıyla mücadele eden mazlum Filistin Gazze halkı, elektrik kesintilerinin yoğun olduğu dönemlerde güneş panellerinden yararlanarak temel ihtiyaçlarını karşılamaya çalışmıştır. Evlerde, sağlık hizmetlerinde ve günlük yaşamın birçok alanında güneş enerjisi bir umut kaynağı haline gelmiştir.

Sıfır atık anlayışı da tam olarak burada anlam kazanmaktadır. Çünkü sıfır atık; sahip olduğumuz kaynakların kıymetini bilmek, tüketirken düşünmek ve gelecek nesillere yaşanabilir bir dünya bırakmak demektir.

Mazlum Filistin Gazze örneği bize teknolojinin ve bilinçli kaynak kullanımının yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda insani bir değer taşıdığını göstermektedir. Bir güneş paneli bazen sadece elektrik üretmez; umudu, dayanışmayı ve yaşamı da destekler.

Daha bilinçli bir toplum inşa etmek istiyorsak, kaynaklarımızı korumayı öğrenmeli, israfı azaltmalı ve sürdürülebilir çözümleri desteklemeliyiz. Çünkü bugün attığımız her küçük adım, yarının daha güçlü ve daha bilinçli toplumunu oluşturmaktadır.

“Sıfır atık yalnızca çevre projesi değil, aynı zamanda ahlaki bir sorumluluktur.”

“Sıfır atık özellikle günümüzde kapitalist ekonomik sistemin tüketim çılgınlığının körtüklediği bir ahvalde, israfların önlenmesi ve bu israflardan önlenmesiyle elde edilen kaynakların ihtiyacı mazlum coğrafyalara aktarılması ve mazlum halklarla dayanışma sağlanması için de önemlidir.”

Böylece israfları önleyerek sıfır atık projesi ile tasarrufu sağlayarak kaynaklara ihtiyaç duyulan bölgelere kaynak arttırmak ne kadar güzel bir şey, ne kadar ulvi bir hareket. Örneğin mazlum Filistin Gazze'ye, örneğin mazlum Afrika'ya sıfır atıktan elde edilen kaynakları aktarmak, insani bir sorumluluktur ve aynı zamanda da mutluluk nedenidir.

Dergimizin bir önceki sayısındaki bulmacanın çözümü.

Edebiyat Bulmaca	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1	Ç	İ	L	E		V	İ	C	T	O	R	H	U	G	O		E
2	A	R	İ	F	L	E	R		U		E		K	A	L	A	Y
3	N	A	M	E			A		R		S	A		Z	A	R	A
4	A	N	E	S	T	E	Z	İ		A	S	A		İ	Y	A	Z
5	K				U			Z		Y	A		T	A			İ
6	K	A	N	A	T	M	A		A		M	A	U	N		A	Z
7	A	R	A		U		R	İ	Z	E		T	N	T		K	İ
8	L			A	N	T	A	L	Y	A			A	E	T		S
9	E	D	E		A	R	Z		E		A	D		P	A	R	T
10		İ		O	M	A		E			B	A	L		L		A
11	T	R			A	K	A	R		S	A	Ğ		K	A	A	N
12	R	İ	M		Y	Y		B	A	A			Y	A	S		B
13	A	L		T	A	A		A		H	İ	K	A	Y	E		U
14	B	İ	L	E	N		E		T	İ	K	E		S	M		L
15	Z	Ş	İ		L	A	K	İ	N		R		R	E	İ	S	
16	O		R		A	L	İ	M		P	A	Z	A	R		O	N
17	N		A		R	A	N	A		O		E	D	İ	R	N	E

Bulmaca

(Türk ve Dünya edebiyatından yazarlar ve kitapları çerçeve alınarak hazırlanmış bir bulmacadır)

Sağdan Sola:

- 1/1:İsatıklal Marşı Şairimiz Mehmet Akif Ersoy'un tüm şiirlerini topladığı kitabın adı. 1/2: Ünlü Rus Yazarı Lev Tolstoy'un bir romanının ismi.
 2/1:Başkaları. 2/2: Bir bayan ismi.
 3/1: Araba ışığı. 3/2: Vilayet.. 3/3:Mevcut. 3/4: Bahçelerde bitkileri sulamak maksadıyla açılan küçük toprak kanallar.
 4/1: Güney Amerika'da eski bir medeniyet. . 4/2: Oy 4/3: Osmanlıca su. 4/4: Bir kelimenin veya cümleinin içinde bulunduğu metinle, öncesi ve sonrasıyla olan mana ilişkisi, bağlam.
 5/1: Asıl, içe ait olan. 5/2: Alfabenin 1. ve 5. Harfleri.
 6/1: Gerekli şey, araç-gereç. 6/2:Akıl-baliğ olma.
 7/1:İngilizce kökenli bir kelime, çağ, devir.. 7/2: Bir bayan ismi. 7/3: Bir bağlaç. 7/4: Kadastronun kısaltılması.
 8/1: Nakit olarak değil, madde ve mal olarak verilen. 8/2: Ümit.
 9/1:İşaret. 9/2: Bir kamu iktisadi teşekkülümüzün kısaltılmış ismi. 9/3: Bir işten çok iyi anlayan, becerikli kişi.
 10/1: Pilav. 10/2: Eşit Ağırlıklı deyiminin kısa yazılışı. 10/3: Kalın giysi, dervişlerin giydiği elbise.
 11/1: Allah'ın isimlerinden en muhteşemi. 11/2: Bir yağış türü. 11/3: Askeri bir birlik.
 12/1: Mekanikten mobilyaya kadar kullanılan bir bağlantı elemanı. 12/2: Kuzu sesi. 12/3: Yerine getirme.
 12/4: Mutfaklarda çeşmenin altındaki bulaşık yıkama yeri.
 13/1: Bir soru bağlacı. 13/2: Birleşmiş Milletlerin kısaltılması. 13/3: Bir erkek ismi.
 14/1: Şanlıurfa'da yaygın yetişen biber türü. 14/2: Anadolu Ajansı'nın kısaltılması. 14/3: Eski bir kamu kurumunun kısa ismi.
 15/1: Lüks tekne. 15/2: Utanma 15/3: Başkan.
 16/1: Yeryüzü. 16/2: İngilizcede erkeklere verilen Sir unvanının Türkçe okunuşu. 16/3: Acı, çile, eziyet.
 16/4: Dokuz'dan sonra gelir.
 17/1: Sene 17/2: Bağışlama 17/3: Avuç içi.
 Yukarıdan Aşağıya: 1/1: Fransız Yazar Victor Hugo'nun en bilinen romanının ismi. 1/2: Bir tahıl türü. 1/3: Rusya imparatorlarına verilen tarihi bir unvan.
 2/1: Saha. 2/2: Asker 2/3: Amel.
 3/1: Bir sayıdan bir sayı çıkartıldığında kalan. 3/2: Camii hocalarının kürsüden anlattıkları. 3/3: Türk alfabesinde 21. ve 16. harfler. 3/4: Bir çalgı türü.
 4/1: Kırmızı. 4/2: Numaranın kısa yazılışı.
 5/1: Kısaca evet. 5/2: Ülkemizde maden kömürünü bulan kişi. 5/3: Arapça'da bir harfin okunuşu.
 6/1: Yönetici, emreden. 6/2: Bir şeyi başka bir şeyin yerine koyma.
 7/1: Bir harfin okunuşu. 7/2: Kuzu sesi. 7/3: Arapça'da diriliş.
 8/1: Arapça'da Ey anlamında bir kelime. 8/2: Temel içecek. 8/3: Turizm ve eğlence sektöründe insanları eğlendiren, oyun ve aktiviteler düzenleyen kişi.
 9/1: İnsan tabiatı, karakter. 9/2: Kralları ve kurumları temsil eden sembol.
 10/1: İnek sesi. 10/2: Altın elementinin simgesi. 10/3: Hoş kokulu bir ağaç türü.
 11/1: Arapça'da izin verme, müsaade etme. 11/2: Bir Devletin tabiiyetinde olanlar. 11/3: Bir bayan adı.
 12/1: Endonezya Cumhuriyetinin kısaltılması. 12/2: Bayramdan önceki gün. 12/3: Güney Afrika Cumhuriyeti'nin uluslararası ülke kodu.
 13/1: Güneşe en yakın gezegenlerden birinin adı. 13/2: Devlet, vatan, yurt manasında bir kelime. 13/3: Elektrikte güç kapasitesini gösteren bir kısaltma. 13/4: Mutfaklarda tabak-çanak konulan yer.
 14/1: İşe yatkın, becerikli 14/2: Yiyecek sağlama, besleme, yedirip içirme ve geçindirme anlamına gelen Arapça kökenli bir kelime. 14/3: Kamer. 14/4: Pantolonlarda ya da benzeri kıyafetlerde içine bir şey konulmak için tasarlanmış bölüm.
 15/1: Uymak. 15/2: Doğum yaptıran kişinin çoğulu.
 16/1: Bir bayan ismi. 16/2: Nesil, asalet.
 17/1: Şeyh ve dervişler tarafından geliştirilen, halk şiiri ve divan şiiri unsurlarını harmanlayan bir dinî-tasavvufî Türk edebiyatı kolu. 17/2: Sodyum elementinin simgesi.

Edebiyat Bulmaca

Edebiyat Bulmaca	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1																	
2																	
3																	
4																	
5																	
6																	
7																	
8																	
9																	
10																	
11																	
12																	
13																	
14																	
15																	
16																	
17																	

Arafat ARIK

Şair Yazar, Eğitici

Şair Ölümü

*Ötelerden yazıldı özgenin özgesine,
Ezelden bir yük bindi, ağlamaklı sesine
Ve milyonlar içinde yalnızlık ensesine.
Efsunlar üflenirken göklerden nefesine.*

*Keremeti kendinde gizlenmiş bir beşerdi,
Fikrine kibrit çaksan bütün dünya pişerdi,
Güneş buza kesilip, kudretinden düşerdi,
Oysa gözyaşlarından deşt-i kebir yeşerdi.*

*Yüreği ürkek serçe, sözü keskin kılıcı,
Bir bakışından bozkır filizlenip gül açtı,
Tebessümü muhabbet, kahır endişe saçtı,
Başa hürmet edenin başı üstünde taçtı.*

*Sessiz hıçkırıkların konuşmayan diliydi,
İnancı küfre siper, kurşun geçmez velîydi,
Ya ateşte sönecek fütursuz bir deliydi,
Ya Mevlâ'nın Dünyada görünmeyen eliydi.*

*Fakat fikir cenginde yanar dumansız ölür,
İmanı arzdan öte sanki imansız ölür,
Sevdası lime lime olur da kansız ölür,
Toprağına gücenmiş tohum amansız ölür.*

*Gerçeği şöhret üstü, namsız nişansız ölür,
Taraft kendisidir, tarafsız yansız ölür,
Dünyayı ısıtır da öz zâtı tansız ölür,
Ruhu kaç bin yıl yaşar, bedeni ansız ölür.*

*Hayatı ölüme denk, ölse hayatsız ölür,
Vefası aşka sebil, oysa hasatsız ölür,
Muradı gökler üstü, umut muratsız ölür,
Gönül çilegâhında bir sultan tahtsız ölür.*

11 Temmuz 2009

Tarih Sohbetleri

Osman ŞAHİN

Araştırmacı, Yazar.

İki Cinayetin Düşündürdükleri (Mahmud Şevket Paşa ve Resneli Niyazi Olayları)-I

Son zamanlarda basın ve yayın organlarında İttihat ve Terakki Partisi firarileri birer kahraman gibi gösterilmeye çalışılmakta ve övgü dolu nostaljik yayınlar yapılmaktadır. Öyle ki, TV'lerde dağa çıkararak milleti haraca bağlayan tescilli eşkıya yeni nesillere örnek alınacak kumandan olarak anlatılınca güvenlik olaylarında da her gün artışlar olmaktadır. Devlet-i Âliyye'nin yıkılış günlerine denk gelen 20 senelik Meşrutiyet dönemi belki de Osmanlıca bilmememiz sebebiyle karanlıklar içinde kalmıştır. O günlerin olaylarını arşiv belgeleri üzerinden tahlil edecek objektif tarihçiler nerede?

Bu sohbetimizde İttihat ve Terakki Partisinin ileri gelenlerinden Sadrazam (Başbakan) ve aynı zamanda Harbiye Nazırı olan Mahmud Şevket Paşa'nın hükümet merkezi Babıali'yi basarak iktidarı nasıl ele geçirdiğinden ve ektiği tohumların meyvelerini nasıl biçtiğinden, keza, Hareket Ordusu komutanlarından Resneli Niyazi'nin de İstanbul baskını sırasında dindar halka nasıl zulmettiğinden ve nasıl bir akıbete maruz kaldığından bahsedeceğiz.

Genel Kurmay Başkanı ve Harbiye Nazırı Mahmut Şevket Paşa İttihatçılar tarafından Çatalca yakınlarında Hareket Ordusunun başına getirilerek İstanbul'da asayiş temin etmiştir. Paşa, Padişahı tahtından indirir ve işgale tepki olarak çıkan olayları bastırır. İkinci Abdülhamid Hassa Ordusu-na emir vermiş olsaydı İstanbul'a yaklaşan Hareket Ordusu gerisin geriye Selanik'in yolunu

tutacaktı. Ancak Müslüman kanı akmasının diye Padişah askeri mukavemet gösterilmesine izin vermedi. Yoksa bütün hazırlıklar yapılmış ve özel yetiştirilmiş askerler pusuda onları bekliyorlardı. Hareket Ordusu Balkan Dağlarından toplatılmış eğitimsiz kişilerden oluşan bir ordu idi. Padişahın bu jestini anlamak istemediler ve İstanbul'da savunmasız 230 masumu öldürdüler.

Kendilerinden de 49 kişi öldü. Kazım Karabekir Paşa hatıralarında, ölen 49 kişiyi morglarda kontrol sırasında sünnetsiz olduklarının görüldüğünü yazar. Bu ifadeler Hareket Ordusu askerlerinin hangi unsurlardan oluştuğunu göstermesi bakımından önemli bir bilgidir.

Mahmud Şevket Paşa idarede söz sahibi olduktan sonra Meclis-i Mebusana talimat verip Abdülhamid'i tahtından indirir ve Selanik'te bir Yahudi iş adamına ait köşkte (Aletini) zorunlu ikamete gönderir. Padişahın dünya ile irtibatı kesilir. Kendisine günlük gazete ve hiçbir bilgi verilmez.

9.11.1912 tarihinde Tahsin Paşa, Selanik'i elleriyle Yunanlılara teslim edince Padişah İstanbul'a nakledilir. Abdülhamid'e masraflarını karşılaması için aylık 1000 lira, Mahmud Şevket Paşa'ya ise 15.000 lira maaş tahsis edilir. Paşa'nın yıldızı parlar, sözleri kanun gibi uygulanır. Ancak İttihatçıların yanlış politikaları yüzünden aynı anda başlayan Balkan, Trablusgarp, Filistin, Alasonya ve Yemen savaşlarını sevk ve idare edecek çapta bir askeri kabiliyete sahip değildir. Selanik'i Yunanlılara teslim eden Tahsin Paşa yerine başka bir komutan atayabilirdi. Trablusgarp'taki askerleri Yemen'e yollayıp silahlarını da Balkan savaşında kullanılmak için İstanbul'a sevk ettirmekle büyük bir askeri hata işler. Libya silahlardan arındırılınca, Teşkilatı Mahsusa'nın Senusî tarikat mensuplarıyla birlikte İtalyanlara karşı yürüttükleri direniş başarısızlıkla neticelenir. Senusîler Almanların Halife imzasıyla her dilden yayınladıkları cihat çağrısına ilk uyan topluluklardan idi. Bir seferinde Mısır'daki İngilizlere karşı büyük bir zafer kazanıp birkaç köyü ele geçirmişlerdi.

Ülkenin içinde bulunduğu durum vahimdi. İkinci Balkan Savaşı sebebiyle Balkan ülkelerinden gelen göçmenler bütün camileri doldurmuştu. Mahmud Şevket Paşa böylesi kaotik bir ortamda Harbiye Nazırlığını kerhen üstlenmişti. Alasonya'da savaşacak orduya komuta etmek için görevlendirildi, ordunun yenileceğini bildiği için bu görevi kabul etmedi.

Gelişen olaylar üzerine Mahmud Şevket ve İsmail Enver Paşalar Babıâli'yi bastı. Bu baskın, darbeler tarihinde sık sık zikredilir ve sonradan darbe yapanlar kendilerini bunlara direnen "Halaskârân-ı Zâbitan"a (kurtarıcı subaylara) benzetirler. Ancak Halaskârân-ı zabitan, baskın yapanlara karşı çıkan vatanperver grubun adıdır.

Paşaların Babıâli'yi basması askerlerimiz için kötü bir örnek olmuştur. Cumhuriyet tarihinde darbe yapanlar Halaskarânı Zabitan maskesi taktılar ancak İttihatçılar gibi kurulu düzeni değiştirdiler. Çıkan olaylarda Harbiye Nazırı Nazım Paşa öldürüldü ve Sadrazam (Başbakan) Kâmil Paşa hükümeti istifa etmek zorunda kaldı. 23 Ocak 1913 tarihinde meydana gelen bu olay "Babıâli Baskını" olarak tarihe geçti. Darbenin arkasında tabi ki

Enver, Mahmud Şevket Paşa ve diğer İttihatçı subaylar vardı.

(Cumhuriyet Tarihi boyunca silahlı kuvvetlerimiz 1960, 1962, 1971, 1980 ve 1998 tarihlerinde maalesef zamanın seçimle gelmiş olan hükümetlerini görevden uzaklaştırırken Meşrutiyet dönemindeki bu olayları örnek aldı. 1960 darbecileri Başbakan, Hariciye ve Maliye Bakanlarını idam ettiler. Geçen sene Kara Harp Okulu mezuniyet töreninde teğmenlerin program dışı çeşitli slogan atmaları ve iktidara karşı kılıç şakırdatmaları bazı yazarlar tarafından İttihatçı zihin kodlarının ordumuzda hala varlığını sürdürdüğüne bağlanarak açıklanmıştı.)

Öte yandan, Mahmut Şevket Paşa'nın önünü açanlar da kesenler de İttihatçılar idi. Kendisi Balkan kökenli değildi. Aslen Çerkez idi ve babasının görevi sebebiyle Bağdat'ta doğup büyümüştü. Ancak makamın verdiği güç zehirlenmesi sonucu İttihatçılarla arası açıldı. Onlara danışmadan kararlar almaya başladı. Oysa İttihatçılar uzun bir plan yapmışlardı. Planları Mahmud Şevket Paşa yüzünden uygulanamıyordu. Paşayı önlerinde bir engel olarak görmeye başladılar ve onu ortadan kaldırmak için suikast timleri kurdular.

Mahmut Şevket Paşa

Paşa günümüzde İstanbul Üniversitesi olarak kullanılan Harbiye Nezareti binasındaki işlerini tamamlayıp Balkan Savaşını görüşmek için arabasıyla Cağaloğlu'ndaki Babıali'ye giderken Beyazıt Caminin Kapalıçarşı tarafında yolu bir tabut taşıyan kalabalık tarafından kesildi. Yaverleri yolu açmak için arabadan indi. Bu sırada eski asker Yüzbaşı Kazım başkanlığındaki 4-5 kişilik çete gurubu tarafından kurşun yağmuruna tutuldu. Sicili cinayet olayları ile dolu Topal Tevfik, M. Şevket Paşa'ya ateş etmişti. Öldüğünden emin olmak için makam arabasının üstüne çıktı ve ikinci silahındaki mermileri de kanlar içindeki Genel Kurmay Başkanının başına boşalttı. Paşa yaralı bir halde Harbiye Nezaretine götürüldü ve son kez konuşmak için çabalamışsa da ne demek istediği anlaşılmadı ve 12 dakika sonra vefat etti.

Hepsi de gözünü daldan-budaktan sakınmayan eğitilmiş katiller yedek şarjörleri ile birlikte 3 adet silah yanlarında taşıyorlardı ve saldırıdan sonra sığındıkları Pire Mehmet Sokağı 1 no.lu evde aylarca yetecek cephane ve yiyecek stoklamışlardı. Hatta evde makinalı tüfek bile vardı. Orada saklandıklarını halk güvenlik güçlerine ihbar etmişti. Evin ilk kuşatılması sırasında güvenlik güçlerinin başında bulunan Teğmen Hilmi Beyi kurşunlayarak cansız yere sermişlerdi. Daha sonra Kuşçubaşı Eşref çağrıldı. Kuşçubaşı bunlarla temas kurmakta sıkıntı çekmedi. Çünkü eski arkadaşları idi. Eski dostluklarını ileri sürerek kendilerine hiçbir eziyet ettirmeyeceği ve adaletin kararına da saygılı olmaları gerektiği taahhüdünü vererek teslim olmalarını sağladı.

Katiller idam edildi. Cinayet olayı tarihe bir kara leke olarak geçti. Bu cinayetin ardındaki sır perdesi ise hala aydınlatılmamıştır.

Damad-ı Şehriyârî Salih Hayrettin Paşa

İdam edilenler arasında Osmanlı Hanedanının damadı Salih Hayrettin Paşa da bulunuyordu. Salih Paşa'nın olayla hiçbir ilgisi yoktu. Prens Sabahattin ise yurtdışına kaçırılarak kurtarılmıştı. İdam kararını mahkeme vermişti ama Padişah onaylarsa gerçekleşecekti. Salih Paşa'nın eşi Münire Sultan Padişahın huzuruna gözyaşları içinde çıktı, bütün ağlama ve yalvarmalarına rağmen eşinin idam edilmesine engel olamadı. Sultan Reşad kararı İttihatçılardan korktuğu için onayladı ve Salih Paşa idam edildi. Çünkü Cemal Paşa Padişaha; "Salih Paşa'nın da bulunduğu mahkemenin verdiği kararı onaylamanız ben idam ederim, siz de beni idam edersiniz" diyerek Padişahı tehdit etmişti. Padişah bu yüzden istemeyerek eniştesi olan Paşa'nın idamını onaylamıştı.

Kaynakça:

Örtülü Tarihimiz - Birinci Cilt, Cemal Kutay
Teşkilat-ı Mahsusa - Philip H. Stoddart 3. Baskı
Mirat-ı Hattatın - Eğilimli Süleyman Efendi.
İslam Ansiklopedisi - Mahmud Şevket Paşa maddesi.

(Yazının devamı gelecek sayıda yayımlanacaktır.)

Ali ŞAHİN

Ziraat Yüksek Mühendisi/Sosyolog

BEREKETLİ HİLAL

Tarımın Geleceği / Geleceğin Tarımı

Tarımın tarihi, binlerce yıl öncesine kadar uzanmaktadır. İnsanlar, yerleşik hayata geçişle birlikte tarıma başlamış ve bu süreçte çeşitli araçlar ve yöntemler geliştirmiştir. İlk başlarda el ile yapılan tarım, zamanla hayvan gücünden yararlanılarak yapılmaya başlanmıştır. Toplumsal yapılar geliştikçe, tarım teknikleri de daha karmaşık hale gelmiş ve su kanalları, teraslama gibi yenilikler ortaya çıkmıştır. Sanayi devrimiyle birlikte ise mekanizasyon tarımda kullanılmaya başlanmıştır. Bu gelişme, traktörler ve biçerdöverlerin tarımsal üretime entegre edilmesiyle üretkenlikte devrim niteliğinde bir artış sağlanmıştır. Ayrıca, ulaşım ve ticaretteki gelişmeler tarımsal ürünlerinin daha geniş pazarlara ulaşmasına olanak tanımıştır. Günümüzde ise biyoteknolojinin devreye girmesiyle tarımsal verimlilikte büyük bir artış sağlanmıştır. Artan nüfus ve gıda güvenliği gibi zorluk-

lar, tarımın sürekli evrim geçirmesi ve yeni teknolojilerle desteklenmesini gerekli kılmaktadır.

Tarım, doğa şartlarına bağlı riskleri fazla olmasına rağmen tarım geçmişten günümüze kadar sürdüren kadim bir meslektir. Artan dünya nüfusuyla (8,3 milyar) beraber doğal kaynakların bilinçsiz kullanımından dolayı hızla azalmakta ve kirlenmektedir. Bitkisel ve hayvansal gen çeşitliliği bakımından zengin olan ülkemiz, "Bereketli Hilal" bölgesinin de içinde yer aldığı, ilk kültür tarımın yapıldığı en eski yerleşim yeridir.

Kutsal kitabımız Kur'an-ı Kerim'in Bakara Suresi 205 Ayetinde: "O, (senin yanından) ayrılınca yeryüzünde bozgunculuk yapmaya, ekin ve nesli yok etmeğe çalışır. Allah ise bozgunculuğu sevmez." hükmü ile dikkat edilmesi gereken hususları konusunda uyarmıştır. Bitki gen teknolojisi hızla devam etmekte bitki hastalıklarına, bitki zararlarına karşı ve kuraklığa dayanıklı, verimi yüksek tohum çeşitleri üretilmektedir. Ata tohumların ekimi terk edildiği için gen kaynaklarının korunması önem arz etmektedir. Ülkemizde bunun ile ilgili olarak Türkiye Tohum Gen Bankası kurulmuş ve bitki gen kaynaklarının korunması için önemli bir hizmette bulunmuştur.

Yalnızca tarımsal ürünlerin yetiştirilmesi değil, taşınması, depolanması, gıdaya dönüştürülmesi, hammadde kullanımı, pazarlanması, sunumu ve geri dönüşümü geleceğin dünyasının en büyük sorunları yer alacağı benziyor. Tüm bu bilgiler kapsamında tarıma yenilikçi bir bakışın olması, AR-GE çalışmalarının ve yenilikçi teknolojilerin geliştirilmesidir.

Toprak ve su kaynakları, kullanılan kimyasallar ve sanayileşme neticesinde yoğun bir kirlenmeye

maruz kalmaktadır. İnsanoğlunun ihtiyaçları sınırsız, kaynaklar ise kıt olduğu için doğal kaynakların hor kullanılmasından kaçınılmalıdır.

Günümüzde sıkça kullanılmaya başlanan "Mavi Vatan", "Yeşil Vatan" kavramları ile tarımın önemi daha da artmaktadır.

Tarım, artan dünya nüfusunun beslenmesini sağlayan, sanayi sektörüne hammadde sunan ve ekonomik istikrar ile istihdamı destekleyen stratejik bir sektördür. Doğal kaynakları korurken gıda güvenliğini garanti altına alan temel bir faaliyettir. Eski ABD Dışişleri Bakanı Henry Kissinger'ın gıda ve kontrol üzerine söylediği meşhur söz şu şekildedir: "Petrolü kontrol ederseniz ülkeleri, gıdayı kontrol ederseniz insanları kontrol edersiniz." Tohum ve gıda artık bir silah olarak kullanılması nedeni ile tarım stratejik bir önem arz etmektedir. Tarımın geleceği, insanoğlunun da geleceğidir. Sürdürülebilir tarım için, doğal sistemlerin ve kaynakların iyi yönetilmesi gerekmektedir.

Arı, duru, diri, emek ve ekmek mücadelesinin devamı için bilgi çağında da tarım hak ettiği yeri almalıdır.

Vesselam...

Hayatın İçinden Trajikomik Kesitler

İsa DEMİREL

Yazar, Kahramanmaraş Kültür Derneği Başkanı Yardımcısı

Poğaça

Nasıl bir sestir bu? Ne zamandır çalıyor? Kaça kurmuştum onu da hatırlamıyorum ya. İşe geç kalacağım. Kalkmalıyım. Telefon da çalmaya devam ediyor. Of, off! Salona koymuşum telefonu. Annemleri de uyandıracak. Öyle çok uyumak istiyorum ki... Keşke uyumak için birkaç saatim daha olsaydı. Ya da hafta sonu olaydı ya. Öğleye kadar yatardım. Yatakta doğrulmaya çalışıyorum. Belim ağrıyor. Yataktan yorgun kalkmayı nasıl başarıyorum bilmiyorum. Elimden destek alayım diyorum, ellerimde derman yok. Bileklerim acıyor. Güç bela, biraz gayret yatağa oturuyorum. Birkaç saniye öylece duruyorum. Bedenimi kaydıra kaydıra yatağın sonuna geliyorum. Birazcık hızlı itirmeyle yataktan iniyorum. Gözlerim yarı açık yarı kapalı kapıya yönelmeyi umarken başımın ağrıdığını hissediyorum.

O nasıl ağrı öyle! Başımın sağ tarafı yumruk yemiş gibi. Sol tarafını ise hissetmiyorum. Gözlerimi de açacak mecalim yok. Tam kapıya yöneliyorum ki başımı kapının keskin köşesine vuruyorum. Yarı açılmış kapı. Acım ikiye katlanıyor. Bunu biri bana yapsaydı ya ona tokadı indireydim diye düşünüyorum. Kendime kızıyorum. Önce sağ elimle sonra sol elimle yüzümü siliyorum, siliyorum bir daha. Gözüm ışık süzülecek kadar açılıyor. Yalpalayarak salona geliyorum. Aptal telefon. Yeter artık çalma, çalma! Kıracağım. Kapatıyorum. Koltuğa bırakıyorum kendimi. Sadece yirmi dakikam

kalmış. Toparlanmalıyım. Annem kalkmış kahvaltı hazırlıyor ama benim vaktim yok. Saçıma yapmalıyım. Az sıkıntım varmış gibi bugün ne giyeceğim? Biraz makyaj da yapmalıyım. Nasıl? Benim nerden baksan bir saate ihtiyacım var. Ama sadece 10 dakikam kaldı. Neyse biraz rahat giyineyim bari. Pembeli pantolon. Üzerine pembeleri olan kazak iyi olur. Bunlarla uyumlu şu çanta. Biraz büyük ama olsun artık. Saçıma da topuz yapıyorum. Birazcık yukarıdan bağlayacağım. Başımın ağrısı nasıl geçecek? Annem, "Esra, Esra" diye bağırıyor mutfaktan. Artık kaçınıcı kez söylüyorsa kadın. Ben neredeyse hiç birini duymuyorum.

"Kızım kahvaltının yarım saattir hazır. Neden gelip kahvaltını yapmıyorsun?"

"Anne vaktim mi var? Bugün çok kötüyüm. Kahvaltı yapmayacağım. Geç kaldım. Hemen çıkmam lazım. Servis beklemiyor." Ona da niye kıızıyorsam?

Korna sesi; dur, kalk... Saate bakıyorum. Ofisin önüne geldiğimde geç kaldığımızı da fark ediyorum. Planı yapıyorum; kahvaltı için bir şeyler alayım. Sonra geçeyim ofise. Hızlı hızlı yürüyorum. Önce litrelik sıkma portakal suyu alıyorum. Sanki günlerdir bir şeyler yemiyorum gibi. Küçük simitler çok güzel görünüyor. Birkaç tane ondan; sakallı poğaça; sade, zeytinli küçük poğaçalar... Evet, bunlardan da alayım.

Çok gerginim. Kızgınlım. Huzursuzum. Şuraya biraz oturup sakinleşsem iyi olur diye düşünüyorum. Pastane masalarından birine kendimi bırakıyorum. Gözüm birden kapıya takılıyor. Aksayan ayağı ile Kenan giriyor. Bu çocuk birkaç yıldır bizim kurumda. Ancak pek muhabbetim yok. Bildiğim kadarı ile doğuştan engelli. Ayağının biri kısalmış. Bu yüzden aksak aksak yürüyor. Saçını taramış. Tıraş olmuş. Son derece düzgün görünen bir takım elbise giymiş. Yakışmış. Yürümediği zaman dik duruyor. Selvi boyu hareketsiz hâlinde onu daha da yakışıklı yapıyor. Elmacık kemikleri, burnu biraz kızarmış. Çantası ve elindeki diğer malzemeleri ile gelip masama oturuyor. Ukala... "Merhaba" diyor. İlk defa sesini duyuyorum. Sesi de güzelmiş. Ancak pek konuşmak istemiyorum. Sadece "Merhaba!" deyip başımı çeviriyorum. Başka bir şeyler daha da söylüyor ama pek duymuyorum. Bardağıma meyve suyumdan dolduruyorum. Bir tane poğaça alıyorum ve yemeye başlıyorum. Kenan yüzündeki belli belirsiz gülümseme ile bakmıyor. Masama izinsiz oturmasına zaten sinir oldum. Yine de gözüm ona kayıyor. Kumral saçları kâkül bölgesinde sarıya dönmüş. Çok havalı. Kaşının kıvrımı, gözünü ön plana çıkarıyor. Beyaz ve pürüzsüz teni, soğuşun verdiği allık ile makyajlanmış.

Poğaçadan bir tane alıyor. Masama izinsiz oturmasına zaten kızmıştım. Bu ne ukalalık! Yine de bir şey söylemiyorum. Daha da ileri gidiyor. Meyve suyumdan da dolduruyor. Kızgınlığım daha da artıyor. "Beyefendi yakışıklı olman terbiyesiz olacağın anlamına gelmez. Çek elini poğaçamdan, meyve suyumdan!" diyeceğim ancak susuyorum. Sadece kızgınca bakıyorum. Benim baktığımı görünce bana gülümsüyor. Sinir. Puf puf... Bu çocuk beni deli ediyor. Git, kendin al yiyeceklerini. Neyse ki sesimi çıkarmıyorum. Büyüklük bende kalsın. Poğaçam bitince küçük simitten bir tane alıyorum. O da alıyor. Gerçekten deli edecek. Onu yiyor, bir tane daha alıyor. Aslında çantamla şöyle suratına bir tane indirsem ne güzel olur. Birinin yiyeceklerini izinsiz yemek de nedir? Hadsiz herif. Güya üniversite okumuş, gelmiş. Aile terbiyesinden yoksun.

Uykusuzum. Başım hâlâ ağrıyor. Gerginim ve sinirliyim. Üstelik de böyle terbiyesiz insanlarla karşılaşıyorum bugün. Nedir bu çektiğim? Başıma daha büyük bir şey gelmesinden korkuyorum. Bir şeyler söylemeliyim bu çocuğa. Birinin poğaçasını izinsiz yemek, meyve suyunu içmek... Off yaa! Anlamakta zorlanıyorum.

Yine de sakin olmalısın Esra. Hepsini bitirecek terbiyesiz. Hızlanıyorum. Tekrardan aldığını, yediğini görünce iştahım da kalmıyor bu sefer. Peçeteyi buruşturup yüzüne atar gibi masaya fırlatıyorum. Bardağıma ittiriyorum. Sandalyemi gıcırdatarak çekiyorum. Aslında kızgınlığımı her hâlimle belli etmeye çalışıyorum. Hiç bir şey söylemeden masadan kalkıyorum. Ne söyleyeceğim? Böyle terbiyesiz, ukala, kendini bilmez insana ne anlatacağım? Salak, salak salak... Kendi kendime konuşarak pastaneden çıkıyorum. Ofise geçiyorum.

Olayın etkisindeyim. Ancak sakin olup işime dönmeliyim.

Dünden kalan evraklarla başlıyorum işe. Resmi kurumlardan gelenler de sürekli oluyor. Kendimi toparlayıp bir bir cevaplar yazmaya başlayınca sakinleşiyorum. Fatma abla sabah çaylarımızı getiriyor. Ne kadar güler yüzlü bir kadın. Daha kapıdan girmeden "günaydın" diyor. Hal hatır soruyor. Aslında konuşmak bana da iyi geliyor. Biraz konuştukça fark ediyorum ki keyfim yerine geliyor.

İşimin yoğunluğu saati 12 yapmış. Bugün Zeynep ile dışarı çıkacağız. Hazırlanayım istiyorum. Kalan yazılarımı da öğleden sonraya bırakıyorum. Çantamı alıyorum. Çanta neden bu kadar kaba? İçine ne koydum ki? Fermuarını açtığımda ne göreyim: Sabah aldığım poğaçalar, meyve suyu öylece duruyor. Aaaa! Nasıl olur? Ben kimin poğaçasını yedim? Kimin meyve suyunu içtim?

Derneğimizin Kermes ve Paneline Yoğun İlgi

İnsan, Kitap ve Toplum Araştırmaları Derneği-mizce, Ankara'da kurulu Kahramanmaraş Kültür Derneği binasında 06/06/2026 tarihinde saat 12:00-21:00 arasında dokuz saat süren iki etkinlikte önce üniversite öğrencileri yararına Kermesi ve ardından da "İletişim/sizlik Çağında Aile ve Gençlik" konulu bir Panel düzenlenmiştir. Hem Kermese ve hem de Paneli ilgi yoğun olmuştur. Bu iki etkinlik de İKTA-DER'in kuruluşunun birinci yılı anısına tertip edilmiştir.

Saat 12:00 ile 18:00 arasındaki Kermeste özellikle Kahramanmaraş yöresel ürünleri, kırmızı pul biber, çörek, dondurma, tarhana olmak üzere, Adıyaman çiğ köfte, Gaziantep baklava ve benzeri ürünler satıldı. Bu ürünlerin satışından elde edilen gelirler, üniversite öğrencilerine bağışlandı. Akşam saat 18:00'de başlayan Panel 3 saat sürdü. Eğitimci ve İlahiyatçı Ali Küçükdağlı panelin yöneticiliğini üstlenirken, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi İletişim Fakültesi Kurucu Dekanı Prof. Dr. Enderhan Karakoç, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Eski Dekanı Prof. Dr. Selahaddin Öğülmüş, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Eski Dekanı Prof. Dr. İsmail Hakkı Ünal, Şair- Yazar Nuray Alper konuyla ilgili sunumlar gerçekleştirdi.

Açılış konuşmasında İnsan, Kitap ve Toplum Araştırmaları Derneği (İKTA-DER) Başkanı Ahmet Sandal, "Toplumda iletişimsizlik var, aile içinde dahi iletişimsizlik var. İnsanlarda candanlık ve eski samimiyeti kalmadı. Dijitalleşme, bilgisayar, internet, TV dizileri, sanal oyunlar ve benzeri ekran bağımlılığı, hepimizi çok olumsuz etkiledi. Teknoloji çağında yaşıyoruz da adeta herkes ayrı Dünyalarda. İnsanların başı öne eğik. Belediye otobüslerinde, metrolarda ve benzeri toplu ulaşım araçlarında, başka topluca bir araya gelinen yerlerde, çeşitli vesilelerle buluşmalarda, "insanların başı önde" ve herkes elindeki cep telefonu ile

meşgul olmaktadır. Bu çağ insanlığın başını öne eğdirdi. Dijital teknoloji karşısında maalesef yenilmek üzereyiz, başımıza öne eğildi. Bu soruna uygun çözümler bulmalıyız. Dijital teknolojiye yenilmemeliyiz. Bunun için yenilenmeliyiz. Şunu elbette kabul ediyoruz. Elbette cep telefonları artık bir ihtiyaç, ancak bu ihtiyacın yanında iletişim ve dostluk ile samimiyet daha büyük ihtiyaç. Eski hal, muhal, ya yeni hal, ya da izmihlal. Eski hali geri getiremeyiz, bu çağa uygun çözümler bulmazsak yok olup gideceğiz. Ben kendi ailemde şöyle bir çözüm buldum. Tamam, herkes dijital Dünya'da olsun, ancak bundan daha önemlisi ailede iletişim olsun diyerek, mutfakta yemek süresi en az yarım saat diyerek bir süre belirledim ve bu yarım saatte yemek yerken hep bir arada sohbet etme imkanı da buluyoruz."

Programda konuşan AK Parti Kahramanmaraş 22. Dönem Milletvekili Mehmet Ali Bulut, bu tür etkinliklerin devam etmesi gerektiğini belirterek "Benim önerim burada her Cumartesi günü etkinlik yapmak. Ankara'daki Hemşehrilerimiz bilsin ki burada her cumartesi günü etkinlik var. Hemşehrilerimizi görürüz, dertleşiriz" ifadelerini kullandı.

AK Parti Kahramanmaraş Milletvekili İrfan Karatutlu, "Bizim genlerimizde var bu tür kültürel faaliyetlerle uğraşmak. Yunus Emre'nin dediği gibi, kendini bilme yolundan, nerede bir bilgi, nerede bir toplantı varsa oraya koşmaya çalışıyoruz" diye konuştu.

Panelin yöneticiliğini üstlenen Eğitimci, İlahiyatçı Ali Küçükdağlı, iletişimsizlik çağında aile ve gençlik konusunun önemine değinerek, "Bu konu üzerinde çok kıymetli bilgilerinden yararlanmak için, her biri kendi alanında ülkemizin öne çıkan değerli hocalarından kadim dostlarımızı davet ettik. Bizleri kırmadılar, davetimize icabet ettiler. Kendilerine çok teşekkür ediyoruz" dedi.

Programda “İletişimsizlik Çağında İnsan” üzerinde açıklamalarda bulunan Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi İletişim Fakültesi Kurucu Dekanı Prof. Dr. Enderhan Karakoç, şunları söyledi:

“İnsan en büyük değerdir ve başlı başına bir değeri ifade eder. Dünya’da iletişim anlamında dönüşümlerin ilki matbaanın bulunması, ikincisi internetin ortaya çıkması, üçüncüsü ise yapay zekanın hayatımıza girmesidir. Bunlar hayatımıza girdiler ancak iletişimi de olumsuz etkilediler. Sanal olanı hayatımızın merkezine yerleştirmeye çalışıyoruz. Şöyle takipçisi var, böyle beğeneni var, milyonlarca beğeni alıyor dediğimiz bir sosyal medya fenomeni vefat ettiğinde cenazesine 10 kişi gelmiyorsa bu büyük bir çelişkidir. Dijital Dünya’da tekrar insanı hayatın merkezine almazsak sorunlar bitmez. Birbirimizi daha dikkatli dinlemek, önyargılarımızı azaltmak, aile içindeki sosyal mesafelerimizi yakınlaştırmak, sohbetleri arttırmak gerekir” dedi.

Panelde Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Eski Dekanı Prof. Dr. Selahiddin Öğül-müş ise ailede kazanılan değerlerin iletişimdeki önemine vurgu yaparak, “İnsana hakettiği değeri vererek, yeniden bazı şeyleri düzenlemeye başlayabiliriz. Değişimi kendimizden başlatmamız gerekiyor. Bence çocuklardan daha çok yetişkinlerin eğitime ihtiyacı var” dedi.

Panelde Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Eski Dekanı Prof. Dr. İsmail Hakkı Ünal, “Aile insanlık tarihinin en eski toplumsal yapısıdır. Toplumun en temel birimi olan aile, insanlık tarihiyle yaşıt bir kurumdur. Kur’an’a göre ilk insan yalnız bırakılmamış, Hz. Adem’in yanı sıra eşi de yaratılmıştır. Zevce kelimesi çok önemli. Çift demek. Bir ayakkabı dediğimiz zaman çift diyoruz değil mi? Tek olmadığı zaman bir işe yaramaz. O çiftin teki olmadığı zaman, yani erkek ve kadının, bir aile yuvasında biri olmadığı zaman, diğerinin pek fazla işlevi yoktur” dedi.

Programda anne ve edebiyat unsurunu birlikte ele alan Şair- Yazar Nuray Alper de şairlerin ve yazarların kimlik kazanmasında annelerin önemli rolü olduğunu belirtti. “İnsanlığın en eski hikayelerinden biri anne ve edebiyattır. Edebiyat, kişinin kendini anlama yolculuğu. Anne ise bu çabayı

anlamlandırmanın ilk basamağı. Çocuğun ilk kelimeleri, ilk korkuları, ilk sevinçler. Ashında çocuğun hayal dünyası bile annenin sesiyle, kelimeleriyle şekilleniyor. Bu bakımdan anne ve edebiyat arasında sıkı bir ilişki var” dedi.

Program bitiminde panel moderatörüne, konuşmacılara ve Kitap Okuma ile ilim-irfan sahibi nesiller yetiştirmede katkısı müşahade edilen bazı kişilere plaket takdim edildi.

Programa çok sayıda kişinin katılması dikkat çekti.

Panel sonrasında Gazetecilerin sorularını cevaplayan İKTA-DER Başkanı Ahmet Sandal, “İnsan Kitap ve Toplum Araştırmaları Derneğinin, kendini bilen ilim ve irfan sahibi nesiller yetiştirmeye ve kitap okumayı yönelik çalışmaları ileriki günlerde artarak devam edecek” dedi.

Panel ve Kermesimizden Fotoğraf Kareleri

*İnsan Kitap ve Toplum Araştırmaları Başkanı
Ahmet Sandal'ın açılış konuşması*

*TBMM 22. Dönem Kahramanmaraş Milletvekili
Mehmet Ali Bulut'un açılış konuşması*

*Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Kurucu Dekanı
Panelist Prof. Dr. Enderhan Karakoç*

*TBMM 28. Dönem Kahramanmaraş Milletvekili
İrfan Karatutlu'nun açılış konuşması*

*Panelimizin sunucusu Derneğimizin
Yönetim Kurulu Üyesi*

Sayman Av. Safa Berat Arık

Kermesten bir kare

Derneğimiz Üyesi Abdullah Gülnahar'a plaket takdimi

Şair Yazar Panelist Nuray Alper'e plaket takdimi

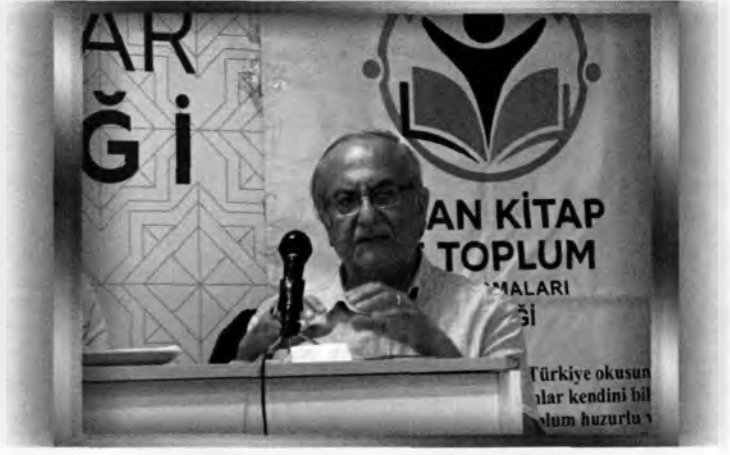
*Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
E. Dekanı Panelist Prof. Dr. İsmail
Hakkı Ünal'a plaket takdimi*

*Kermesten Bir kare (Yardımcı olan
öğrencilerimize teşekkürler. Gençlerimizin
aydınlık yarınları için çalışıyoruz.)*

Panelistlerimiz ve Panel Yöneticimiz

Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
E. Dekanı Prof. Dr. İsmail Hakkı Ünal

Panelimizden bir kare

Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği E. Genel Müdür
Yardımcısı Alaatin Nalcıoğlu'na plaket takdimi

Kermesten bir kare

Yıldırım Beyazıt Üniversitesi İletişim Fakültesi Kurucu Dekanı Panelist Prof. Dr. Enderhan Karakoç'a plaket takdimi

Panel açılışında Şehid ve Gazilerimiz için Saygı Duruşu ve İstiklal Marşı

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi E. Dekanı Prof. Dr. Selahiddin Öğülmüş

Panel Yöneticisi Ali Küçüdağlı'ya plaket takdimi

Panel sonrası bir hatıra resmi

*Tarım Bakanlığı E. Danışmanı
Abdullah Kırdag'a plaket takdimi*

*Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi E. Dekanı
Panelist Prof. Dr. Selahiddin Öğülmüş'e plaket takdimi*

Panelist Şair Yazar Nuray Alper

*Panelden son kare
("Sevgi iyilikti. Sevgi ilgiydi.
Sevgi emektir. Sevgi dostluktu."
Ünlü Kırgız Yazar Cengiz Aytmatov
Sevgiyle konuşuyoruz. Sevgiyle çalışıyoruz.
Sevgiyle yaşıyoruz. Sevgiyle umut taşıyoruz.)*

*Kermesten son kare
(İnsan Kitap ve Toplum Araştırmaları Derneğince üniversite
öğrencileri yararına düzenlediğimiz Kermes sona erdiğinde yüzümüzde tatlı bir
yorgunluk ve gözlerimizde umutlu bir bakış kalmıştı.
Elhamdülillah.
Allah tatlı yorgunluklarımızı ve umutlu bakışlarımızı sonsuza dek eksik etmesin.
İnşallah.)*

Yusuf ÇELİK

Yazar, Üniversite Öğrencisi

Adaletin Gölgesinde Sessiz Bir Boşluk

“Tarih, yalnızca savaşların ve zaferlerin kaydı değildir; aynı zamanda adalet arayışının uzun hikâyesidir.” İnsanlık tarihi incelendiğinde görülür ki toplumların yükselişi çoğu zaman güçlü ordularla değil, sağlam hukuk düzenleriyle mümkün olmuştur. Roma’yı Roma yapan yalnızca lejyonları değil, hukuku sistemleştiren akıydı. Osmanlı’yı asırlar boyunca ayakta tutan yalnızca kılıç değil, “adalet mülkün temelidir” düsturuyla şekillenen bir hukuk anlayışıydı.

Bugün Türkiye’nin önünde duran en büyük meselelerden biri de tam burada düğümlenmektedir: Hukuk ile etik (ahlak) arasındaki bağ ne kadar sağlamdır? Kanunların varlığı tek başına adaletin gerçekleşmesi için yeterli midir, yoksa hukuk ancak ahlâk ile desteklendiğinde mi gerçek anlamını bulur?

Bu sorular yalnızca akademik kürsülerde tartışılan teorik meseleler değildir. Anadolu’nun bir kahvehanesinde yapılan sohbetten, büyük şehirlerdeki mahkeme salonlarına kadar uzanan geniş bir hayat alanında karşılığını bulan meselelerdir.

Kanunların Harfî, Vicdanın Ruhu

Hukuk, modern devletlerin en temel kurumsal yapı taşlarından biridir. Kurallar koyar, sınırlar çizer, toplumsal düzeni teminat altına almaya

çalışır. Ancak tarih bize şunu öğretmiştir:

Her kanun adalet üretmez.

Bir köy kahvesinde yaşlı bir amcanın söylediği şu cümle, bazen kalın hukuk kitaplarının anlatmakta zorlandığı hakikati yalın bir şekilde ifade eder:

“Kanun var ama adalet yoksa insanın içi rahat etmez.”

Gerçekten de hukukun yalnızca maddi kurallar bütünü hâline geldiği toplumlarda, insanlar kanunlara uysa bile adalet duygusu tatmin olmaz. Çünkü hukuk yalnızca yazılı metinlerden ibaret değildir; aynı zamanda bir vicdan meselesidir.

İktisat tarihçisi Mehmet Genç bu noktada devlet düzenine dair dikkat çekici bir tespit yapar: “Devletin varlık sebebi, adaleti tesis etmektir.”

Bu cümle, hukuk ile etik arasındaki bağın ne kadar hayati olduğunu gösterir. Kanunlar düzeni sağlayabilir; fakat adalet, ancak vicdanla birleştiğinde toplumda karşılık bulur.

Etik Olmadan Hukuk: Sessiz Bir Boşluk

Modern dünyada sıkça karşılaşılan problemlerden biri, hukukun etik zemininden kopmasıdır. Kurallar vardır, prosedürler işler, mahkemeler çalışır; fakat toplumun geniş kesimleri yine de bir eksiklik hissederek.

Bir pazarcının terazide yaptığı küçük bir hile bile aslında bu meselenin küçük bir yansımasıdır. Terazi teknik olarak çalışır; fakat etik kaybolduğunda adalet duygusu zedelenir.

Ekonomist Mahfi Eğilmez bu durumu toplumsal davranış üzerinden şöyle yorumlar: “Ekonomi, insan davranışlarının aynasıdır.”

Bu tespit yalnızca ekonomi için değil, hukuk için de geçerlidir. Bir toplumda etik zayıfladığında hukuk kuralları ne kadar güçlü görünürse görünürsün, sistemin içinde görünmeyen boşluklar oluşur.

İktisat düşüncesinin önemli isimlerinden Sabri Ülgener ise meseleye daha derin bir perspektiften yaklaşır ve zihniyet meselesine dikkat çeker. Ona göre toplumsal kurumların sağlıklı işlemesi yalnızca kurallarla değil, o kuralları besleyen kültürel ve ahlâkî zeminle mümkündür.

Başka bir ifadeyle hukuk, toplumun ahlâkî dokusundan bağımsız bir yapı değildir.

Türkiye’de Hukukun Toplumsal İmtihanı

Türkiye’de hukuk tartışmaları çoğu zaman siyasî polemiklerin gölgesinde yürür. Oysa mesele bundan çok daha derindir. Hukuk yalnızca mahkeme kararlarıyla ölçülen bir sistem değildir; aynı zamanda toplumun devlete duyduğu güvenin temelidir.

Bir vatandaşın adalet duygusu zedelendiğinde, bu yalnızca bireysel bir kırınglık değildir; aynı zamanda toplumsal güvenin de aşınmasıdır.

İslam düşünürlerinden Bediüzzaman Said Nursî adalet meselesini ele alırken şu dikkat çekici ifadeyi kullanır: “Hak kuvvette değil, kuvvet haktır.”

Bu cümle aslında hukuk ile etik arasındaki ilişkinin özünü anlatır. Gücün hukuku değil, hukukun gücü belirlediği bir düzen; toplumların en sağlam temeli olur.

Bugün Türkiye’nin ihtiyaç duyduğu hukuk anlayışı da tam olarak bu noktada şekillenmektedir: yalnızca kanunların uygulandığı değil, aynı zamanda adalet duygusunun toplumun her katmanında hissedildiği bir düzen.

Adaletin İnce Dengesi

Velhasıl mesele yalnızca hukuk reformları yapmak ya da yeni düzenlemeler hazırlamak değildir. Asıl mesele, hukuku ayakta tutan etik zemini güçlendirmektir.

Çünkü kanunlar kağıt üzerinde yazılır; fakat adalet insanların kalbinde yer eder.

Bir toplumda hakimler adil, yöneticiler sorumlu, vatandaşlar da vicdan sahibi olduğunda hukuk gerçek anlamına kavuşur. Aksi hâlde en mükemmel kanun metinleri bile adalet üretmekte zorlanır.

Belki de asıl sorulması gereken soru şudur:

Türkiye’de hukuk yalnızca kuralların uygulanması mıdır, yoksa toplumun ortak vicdanını temsil eden bir adalet arayışı mıdır?

Bu sorunun cevabı yalnızca mahkeme salonlarında değil; üniversitelerde, sokaklarda, ailelerde ve bireylerin vicdanında şekillenecektir.

Adalet, yalnızca Devletin değil; toplumun tamamının omuzlarında taşınan ağır ama vazgeçilmez bir emanettir.

Selam ve Dua ile...

"Kanun var amma adalet var mı adalet. Sen ondan haber ver."

Gökhan SEVİNÇ

Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nda Çevre Mühendisi.

Küçükbaşın Sessiz Gücü: Anadolu'nun Görünmeyen Zenginliği

Bir önceki yazımızda, küçükbaş hayvancılığın Türk mutfağındaki tarihsel yerini, et tüketim alışkanlıklarımızdaki dönüşümü ve küçükbaş etin ekonomik ile sağlık açısından sunduğu avantajları ele almıştık. O yazıda şu soruyu sormuştuk: “Bu coğrafyaya, bu mutfığa ve bu iklime en uygun hayvancılık modelini neden bu kadar uzun süre ihmal ettik?”

Bu sorunun cevabı yalnızca sofralarımızda değil; Anadolu'nun meralarında, köylerinde ve üretim kültüründe de saklıdır. Çünkü küçükbaş hayvancılığı sadece et üretimi üzerinden değerlendirmek, onun ülke ekonomisine ve kırsal yaşama sağladığı katkıları görmezden gelmek anlamına gelir.

Daha önce de belirttiğimiz gibi, koyun ve keçi yetiştiriciliği Anadolu'nun doğal yapısıyla son derece uyumlu bir üretim modelidir. Ancak küçükbaşın gerçek değeri yalnızca kasap tezgâhında ya da sofralarda ortaya çıkmaz. Asıl önemi; kullanılan arazilerin ekonomiye kazandırılmasında, kırsal nüfusun yerinde tutulmasında, doğal kaynakların verimli kullanılmasında ve sürdürülebilir üretimin desteklenmesinde görülür.

Meraların Gerçek Sahibi

Türkiye'nin sahip olduğu en önemli doğal kaynaklardan biri meralarıdır. Ancak uzun yıllardır hayvancılık tartışmalarında çoğunlukla hayvan sayıları, et fiyatları ve yem maliyetleri konuşulurken meraların stratejik önemi yeterince gündeme gelmemektedir.

Oysa Anadolu'nun dağlık, eğimli ve kıraç alanlarının önemli bir bölümü tarımsal üretim açısından sınırlı imkânlarla sahiptir. Bu alanlar çoğu zaman boş kalmakta ya da ekonomik değer üretmemektedir. Küçükbaş hayvancılık ise tam da bu noktada devreye girer.

Koyun ve keçiler, büyükbaş hayvanların verimli şekilde değerlendiremediği alanlarda rahatlıkla otlayabilir. Dağ yamaçlarında, taşlık arazilerde ve kurak bölgelerde üretimi mümkün kılar. Böylece ekonomik değeri düşük görülen alanlar üretime kazandırılır.

Aslında küçükbaş hayvancılık yalnızca hayvan yetiştirmek değil, kullanılmayan doğal kaynakları ekonomik değere dönüştürmektir.

Kırsalın Ayakta Kalmasında Küçükbaşın Rolü

Türkiye'nin son yarım yüzyılda yaşadığı en büyük dönüşümlerden biri kırsaldan kentlere yaşanan yoğun göç olmuştur. Bu süreçte birçok köy nüfus kaybetmiş, üretim azalmış ve geleneksel hayvancılık faaliyetleri gerilemiştir.

Bugün birçok kırsal bölgede genç nüfusun üretimden uzaklaşmasının temel nedenlerinden biri, geçim sağlayabilecek sürdürülebilir ekonomik faaliyetlerin azalmasıdır.

Küçükbaş hayvancılık bu noktada önemli bir fırsat sunmaktadır. Büyük ölçekli yatırımlar gerektirmeden üretime başlanabilmesi, aile işletmelerine uygun olması ve yerel kaynaklara dayanması nedeniyle kırsal kalkınmanın en önemli araçlarından biridir.

Bir sürünün bulunduğu yerde yalnızca üretici bulunmaz. Veteriner hizmetleri, yem üretimi, süt işleme tesisleri, kasaplık faaliyetler, nakliye hizmetleri ve yerel ticaret de gelişir. Bu nedenle küçükbaş hayvancılığa yapılan her yatırım, kırsal ekonominin birçok alanına doğrudan katkı sağlar.

Köylerin yeniden canlanması yalnızca yol yapmakla veya bina inşa etmekle mümkün değildir. Üretimin yeniden güçlenmesi gerekir. Küçükbaş hayvancılık ise bunun en doğal yollarından biridir.

İklim Değişikliği ve Yeni Dönemin Gereklilikleri

Günümüzde tarım ve hayvancılık sektörünün karşı karşıya olduğu en önemli sorunlardan biri iklim değişikliğidir. Kuraklık, azalan su kaynakları ve değişen yağış rejimleri üretim modellerinin yeniden değerlendirilmesini zorunlu kılmaktadır.

Bu yeni dönemde kaynakları daha verimli kullanan sistemler öne çıkmaktadır.

Koyun ve keçiler, zorlu çevre koşullarına uyum sağlama konusunda oldukça avantajlıdır. Daha az su tüketmeleri, farklı bitki türlerinden yararlanabilmeleri ve kurak bölgelerde üretimi sürdürebilmeleri önemli bir üstünlük sağlamaktadır.

Anadolu'nun yerli koyun ve keçi ırkları, yüzlerce yıl boyunca bu coğrafyanın iklim şartlarına uyum sağlayarak gelişmiştir. Bu nedenle geleceğin hayvancılığını planlarken yalnızca bugünün ihtiyaçlarını değil, değişen iklim koşullarını da dikkate almak zorundayız.

Belki de yıllarca geri planda bıraktığımız

küçükbaş hayvancılık, geleceğin en stratejik üretim alanlarından biri olmaya adaydır.

Kaybolan Kültür, Kaybolan Bilgi

Küçükbaş hayvancılık yalnızca ekonomik bir faaliyet değildir. Aynı zamanda Anadolu'nun kültürel mirasının önemli bir parçasıdır.

Yörüklerin göç yolları, yayla kültürü, sürü yönetimi bilgisi, çobanlık geleneği, peynir üretim teknikleri ve hayvancılığa dayalı yaşam biçimleri yüzyıllar boyunca nesilden nesile aktarılmıştır.

Ancak üretim azaldıkça bu bilgi birikimi de kaybolmaya başlamıştır.

Bugün birçok genç, dedelerinin sahip olduğu hayvancılık bilgisinin yalnızca küçük bir bölümünü bilmektedir. Oysa sürdürülebilir üretim sadece teknolojiyle değil; deneyim, gelenek ve yerel bilgiyle de mümkündür.

Bir sürünün azalması bazen yalnızca ekonomik bir kayıp değildir. Aynı zamanda kuşaklar boyunca oluşmuş bir kültürel hafızanın da zayıflaması anlamına gelir.

Geleceğe Dair Bir Tercih

Türkiye'nin önünde önemli bir tercih bulunmaktadır.

Bir tarafta dış girdilere daha bağımlı, maliyet baskılarına daha açık üretim modelleri; diğer tarafta ise yerel kaynakları değerlendiren, meraları ekonomiye kazandıran ve kırsal kalkınmayı destekleyen üretim anlayışı vardır.

Elbette küçükbaş hayvancılık tek başına bütün sorunların çözümü değildir. Ancak Türkiye'nin sahip olduğu doğal koşullar, kültürel birikim ve üretim potansiyeli dikkate alındığında, hak ettiği ilgiyi görmesi gereken stratejik alanlardan biri olduğu açıktır.

Bir önceki yazımızda küçükbaşın soframızdaki yerini hatırlamaya çalışmıştık. Bu yazıda ise onun kırsaldaki, meradaki ve ekonomik yaşamdaki rolünü ele aldık.

Görünen o ki mesele yalnızca hangi eti tükettiğimiz değildir.

Mesele; Anadolu'nun sahip olduğu imkânları ne kadar tanıdığımız ne kadar değerlendirebildiğimiz ve gelecek nesillere nasıl aktaracağımızdır.

Çünkü bazen bir ülkenin en büyük zenginliği, yıllardır gözünün önünde durduğu hâlde yeterince fark etmediği şeydir.

Unuttuğumuz yalnızca küçükbaş değildi; Anadolu'nun kendi imkânlarıyla üretebilme gücüydü.

Hürdoğan AYDOĞDU

Şair Yazar, Emekli Eğitici, Fotoğraf Sanatçısı

Çiğdem Gezdirme

Havanın sıcak olup olmamasına bağlı olarak Şubat sonu, Mart başında dağların Güneye bakan taraflarında çiğdemler çıkmaya başlar. Bazı yerlerde o kadar sık ve çok olur ki adeta toprağın yüzü alev alev yanıyor gibi görünür.

Öksüz Çiğdem ve Sarı Çiğdem Doğanı Renklendirir.

Baharın habercisi olarak bilinen öksüz çiğdem ve sarı çiğdem, doğada açmaya başlayarak bölgeye adeta renk şöleni yaşattı. Kışın sert günlerinin ardından toprağın bağrından çıkan bu zarif çiçekler, hem doğaseverlerin hem de fotoğraf tutkunlarının ilgisini çeker.

Uzmanlar, çiğdemlerin sadece görsel güzellik sunmakla kalmadığını, aynı zamanda doğanın uyanışının önemli göstergelerinden biri olduğunu belirtiyor. Özellikle kırsal alanlarda yoğun olarak görülen öksüz çiğdem ve sarı çiğdem, baharın gelişini müjdelleyen en erken çiçekler arasında yer alıyor.

Çiğdemlerin korunması, bölgedeki doğal dengenin sürdürülebilmesi açısından büyük önem taşıyor.

İç Anadolu köylerinde baharın gelişi, doğanın canlanışını insanlar bir törenle kutlar. Bunu genellikle erkek çocuklar yapar.

Buna, “Çiğdem Gezdirme” denir.

Yeni bir olay değildir bu. Binyıllardır bir geleceğin devamıdır.

Tabletlerdeki araştırmalara göre Çiğdem bayramını Hitit Kralı II.Şupbilima icat etmiş.

Hititlerin AN.TAH.SUM SAR (çiğdem, safran) diye bir resmi bayramları varmış. Bu bir bitkinin (çiğdemin) çıkmasıyla başlar. Çiğdem ritüeli 38 gün süren bahar bayramından bir ritüeldir. Bu bayramda, çiğdem gezdirilir.

Çiğdemleri küskü ya da küsküçler ile kazan oğlan çocukları dikenli bir dalın uçlarına çiğdemleri yerleştirerek köyde evlerin kapılarını tek tek çalmaya başlarlar. Dikenlerine çiğdemleri yerleştirmek kolay olduğu için de genellikle iğde dalı tercih edilir.

Çocuklardan birisinde bir heybe veya torba bulunur. Bu torbada verilen bulgurlar toplanır.

Bir de sitil veya helke bulunur, çocuklardan birisinde. Bunda da verilecek olan yağlar toplanacaktır. Elbette bu tereyağı olacaktır.

Çaldıkları kapılardan kim çıkarsa ona hep birlikte ve ya bir kişi şunları söyler:

"Çiğdem, çiğdem çiçekik
Ali dede göçecek
Bir verenin kızı olsun,
İki verenin oğlu olsun,
Vermeyen kısır kalsın.
Kızlar çatlayıp ölsün
"Oğlan bize yoldaş olsun."

"Kızlar bize eş olsun" da denilir
bazı yerlerde.
Veya:

"Çiğdem, çiğdem çiçeği,
Alaca bulaca saçağı,
Dam üstünde boyunduruk.
Dura dura yorulduk!
Verenin oğlu olsun,
Vermeyenin kedisi ölsün!"

Gibi maniler söylenerek köyün
evleri dolaşılmaya devam edilir.

Köyün içinde dolaşırken eğer kız
çocukları da katılırsa ki bu çokça
olur o zaman elbette maninin sonu,
"kızlar bize eş olsun" diye değiştiri-
lerek söylenir.

Bir başkası ona yanıt olarak, ya
da köy içinde gezerken şöyle mani-
ler de söylenir.;

"Çiğdem sarı ben sarı
Çiğdeme konmuş arı
Her kapıda bir kocakarı
Verin bize yağı bulgurları."

"Burunlarda hızımayım
Ben bir sarı yazmayım
Verin benim hakkımı
Daha fazla gezmeyim."

"Kalenin önü iniş
Mendilim dolu yemiş
Yare saldım yememiş
Kendisi versin demiş."

Köy dolaşarak yağ ve bulgur toplandıktan
sonra varsa köy odasına gidilir toplu halde. Köy
odası yoksa onları kabul edecek ve çocukları
çiğdem gezdirenlerin içinde olan birisinin evine
gidilir.

Yağ ve bulgur ev sahibine teslim edilir. Ev
sahibi çiğdemlerin topçuklarını soymalarını ister
çocuklardan. Zaten çokça çiğdem olduğu için hem
soyduklarını ve çiçeklerini bir yandan yiyerek ve
şakalaşarak birkaç avuç çiğdem topçuğunu hazır-
larlar ve ev sahibine teslim ederler.

Onlar bir odada ve ya dışarıda oynayıp gülüp
eğlenirken ev sahibi çiğdemli pilavı pişirerek
çocukları yemeye çağırır.

Hep birlikte sofraya oturarak yanında ayran ve
ya hoşaf, turşu ve benzeri şeyler ile zenginleştirilen
yiyecekleri neşe ile yiyerek ev sahibine teşekkür
edip seneye buluşmak üzere ayrılırlar.

Çiğdem ve Kardelenler, en erken açan çiçekler
veren bitkiler olduğu için baharın müjdecisi sayılır-
lar.

Bu tören de baharın gelişini, doğanın canlanışını,
yeniden doğuşu simgeler aynı zamanda.

Erkek çocukların bu ritüeli yapması da bir yeni-
den doğuş ve soyun devamını da içeren mesaj verir.

Küskü: Bir bir buçuk metre uzunluğunda beş altı santimetre
çapında yuvarlak veya altıgen demirin bir ucu yassılatılan taş sökmeye
yarayan bir alettir.

Küsküç: Küsküden üretilmiş bir addır. Genellikle dayanıklı, meşe,
karaağaç, çınar, köknar gibi dayanıklı ağaçların bir metre kadar
dügün ve kuru dallarından bir ucu iyice sivriltilerek yapılan bir
sopadır. Toprağı kolayca kazıp çiğdemleri topçuk da denilen toprak
altındaki yumrularıyla çıkartmak için kullanılır.

Helke: Kova, su kabı anlamında bir sözcük.

Ayhan AYGÖRDÜ

Pazarıcılık Şair Yazar.

Sosyal Medya

*Dede halimizi sorarsan eğer,
En güzel pozumuz sosyal medyada.
Karakterler gizli, simalar gizli,
Karanlık yüzümüz sosyal medyada.*

*El kadar aletin esiri olduk,
Tüm dünya bir olup içine dolduk.
Huzuru mutluluğu hep onda bulduk.
Kulağımız gözümüz sosyal medyada.*

*Tivıttırdan yapılıyor siyaset,
Tükeniyor gün geçtikçe feraset,
Yazıp çiziyoruz bolca hamaset,
İcraatsız sözümüz sosyal medyada.*

*Cuma'da mesaj var, namaz kılmadan,
Bayram yapıyoruz tokalaşmadan,
Gurbetten sılaya hiç ulaşmadan,
Haritada izimiz sosyal medyada.*

*Kapanmıyor cebimizin deliği,
Zırtapozlar! öttürüyor düdüğü,
Görgüsüzün görgüsüzce yediği,
Ciğerimiz kuzumuz sosyal medyada.*

*İki sohbet edip gülüşmüyoruz,
Birbirimizin işine karışmıyoruz.
Evde hanım çocuk görüşmüyoruz,
Oğlumuz kızımız sosyal medyada.*

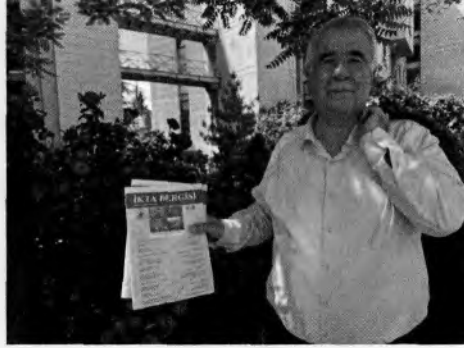
*AYGÖRDÜ ne yaptın Ay-ı gördün de,
Gâvur dediğin şimdi Ay-ın üstünde
Tüm sırrımız yad ellerin elinde,
Bilinmeyen gizimiz sosyal medyada.*

Ayhan AYGÖRDÜ, 2019

Ahmet SANDAL

Şair Yazar, İnsan Kitap ve Toplum Araştırmaları Derneği Başkanı ve İKTA Dergisi Yazı İşleri Müdürü

Güller İçinde Günler İçinde

Yüzün ay gibi, kaşların hilal.
Dudakların dudak değil, bal.
Gitme, gitme sonsuza dek kal.
Ben seni sevdim güller içinde.

Sen gelince geceler, nehar.
Ne bir ateş kalır, ne de har.
Gelişin her mevsim bana bahar.
Ben seni sevdim güller içinde.

Hiçbir şeyim yok, var bir kilimim.
Sana lazımsa var biraz da ilmim.
Korurum, üzerinde olur iki elim.
Ben seni sevdim güller içinde.

Hayranım doğruya ve gerçeğe.
Dönüp de bakmam, haine, alçağa.
Gönül vermişim ben bir çiçeğe.
Ben seni sevdim güller içinde.

Âşık, aşkı için dağlar aşan.
Hep sevgili peşinde koşan.
Şairdim, belki çok konuşan.
Ben seni sevdim güller içinde.

Bir zamanlar ben de gençtim.
Artık Aşk-ı Mecazi'den geçtim.
En güzeli, Aşk-ı Hakiki'yi seçtim.
Ben Allah'ı sevdim günler içinde.
Ben Rabbimi sevdim günler içinde.

YAĞMUR PİDE KEBAP DÖNER LAHMACUN

222 42 00 • 222 42 44

KÜS

İnsanları severim basarım bağıma.

Hiçbir zaman eksilmez, sevgim, heyecanım.
Çok üzülsem, dertli olsam da Ey Canım!

Süleyman Akbaş

